

*Załącznik
do uchwały nr XI/82/07
Rady Powiatu w Pułtusk
Z dnia 30 października 2007r.*

**POWIATOWA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
na lata 2007 - 2014**

PUŁTUSK 2007

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
I CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNA POWIATU PUŁTUSKIEGO.....	5
1. Służba zdrowia.....	6
2. Oświata.....	7
3. Kultura.....	8
4. Bezpieczeństwo publiczne.....	9
5. Pomoc społeczna.....	10
II DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE PUŁTUSKIM.....	12
1. Aktywność zawodowa i bezrobocie.....	12
2. Alkoholizm.....	14
3. Przestępczość.....	15
4. Ubóstwo.....	16
5. Wykluczenie społeczne.....	17
6. Niepełnosprawność.....	18
III MOCNE STRONY POMOCY SPOŁECZNEJ.....	19
1. Rynek pracy.....	20
2. Pomoc środowiskowa i stacjonarna.....	21
3. Opieka nad dzieckiem i rodziną.....	25
4. Specjalistyczne poradnictwo.....	27
5. Niepełnosprawność.....	27
- rehabilitacja społeczna.....	28
- rehabilitacja zawodowa.....	29
- Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.....	30
6. Organizacje pozarządowe.....	32
IV SŁABE STRONY POOCY SPOŁECZNEJ.....	32
- Ośrodki Interwencji Kryzysowej.....	32
- Dział Opieki Nad Dzieckiem.....	33
- Dział Pomocy Osobom Niepełnosprawnym.....	33
V WIZJA I CELE STRATEGII.....	35
VI GŁÓWNE OBSZARY PROBLEMOWE STRATEGII.....	36
- Bezrobocie i jego skutki.....	36
- Zabezpieczenie potrzeb socjalnych poprzez stworzenie sprawnego systemu świadczeń opieki społecznej.....	43
- Marginalizacja grup społecznych - Uzależnienia i patologia	49
- Kryzys funkcjonowania rodziny: dzieci i młodzież, osoby niepełnosprawne i osoby starsze	53
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi	61

WSTĘP

Zgodnie z ustawą z 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej do zadań z zakresu pomocy społecznej realizowanych przez powiat należy m.in. opracowanie *powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych*.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jako realizator zadań powiatu w zakresie pomocy społecznej podjęło pierwszy etap działań w kierunku realizacji w/w zadania. Zdiagnozowane zostało środowisko lokalne pod kątem funkcjonujących na terenie powiatu pułtuskiego instytucji, placówek i organizacji pozarządowych działających w zakresie pomocy społecznej.

Strategia ma charakter przedsięwzięcia długofalowego i będzie stanowiła podstawę dla dalszej działalności powiatowych jednostek organizacyjnych oraz instytucji sektora rządowego i organizacji pozarządowych działających w powiecie pułtuskim.

Dokument zawiera opis rozpoznanej sytuacji społecznej powiatu, problemy społeczne, opis instytucji publicznych wspomagających rodziny. Opracowanie opiera się na materiałach statystycznych. Uwzględnia najważniejsze problemy społeczne w powiecie, systematyzuje potrzeby w zakresie pomocy społecznej i rynku pracy, wyznacza cele strategiczne oraz programy do realizacji w perspektywie do 2017 roku. Głównym celem strategii jest dokonanie wstępnej diagnozy i ustalenie priorytetów działania.

Założenia strategii wychodzą naprzeciw potrzebom społecznym, ale jej realizacja zależna jest od współpracy i zaangażowania wszystkich jednostek działających na rzecz mieszkańców powiatu.

Ideą, która przyświeciła opracowaniu niniejszej strategii jest stworzenie rozwiązań umożliwiających działanie osłonowe zapobiegające izolacji i marginalizacji tam, gdzie jest to konieczne. Świadomość istniejących w powiecie pułtuskim problemów społecznych stanowi motywację do konstruowania rozwiązań nowatorskich i niekonwencjonalnych, dających szansę na podniesienie efektywności oddziaływań.

Aby istniejące i pojawiające się nowe problemy społeczne miały szansę na ich rozwiązanie niezbędne jest opracowywanie i przedstawianie Radzie Powiatu wykazu potrzeb powiatu w zakresie pomocy społecznej w oparciu o opracowywane wcześniej dokumenty:

- Lokalny System Opieki nad Rodziną i Dzieckiem
- Powiatowy Program działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

Identyfikacji głównych obszarów w sferze rozwiązywania problemów społecznych dokonano Metodą Planowania Strategicznego.

Wyloniono 5 obszarów problemowych:

1. Marginalizacja grup społecznych – uzależnienia i patologie.
2. Bezpieczeństwo socjalne – system świadczeń.
3. Bezrobocie i jego skutki.
4. Rodzina: kryzys, patologie, dzieci i młodzież, osoby niepełnosprawne i osoby starsze.
5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Mamy nadzieję, że przedstawiona strategia przybliży problemy pomocy społecznej, a jej założenia wyjdą naprzeciw potrzebom społecznym.

Założenia strategii wyznaczają pewne kierunki działań, ale nie stanowią zamkniętego dokumentu, pozwalając tym samym na wprowadzenie zmian i dostosowanie tych zapisów do pojawiających się problemów społecznych w naszym powiecie.

I. CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNA POWIATU PUŁTUSKIEGO

Powiat pułtuski położony jest w północno-wschodniej części województwa mazowieckiego. Jest jednym ze 38 powiatów ziemskich, największego województwa mazowieckiego, a jednym z 308 powiatów ziemskich w Polsce, na ogólną liczbę powiatów w Polsce (ziemskich i grodzkich). Powierzchnia całkowita powiatu wynosi 828,8 km². W skład powiatu wchodzi miasto Pułtusk o powierzchni 23,0 km²

oraz 7 gmin wiejskich:

- Pułtusk 110,5 km²
- Pokrzywnica 121,3 km²
- Obryte 139,7 km²
- Zatory 121,1 km²
- Gzy 104,4 km²
- Świercze 93,4 km²
- Winnica 115,1 km²

Powiat pułtuski zamieszkuje 51.050 ludności, gęstość zaludnienia wynosi 61,61 osób/km² (dane GUS z 30.06.2005 r.). W strukturze ludności wg płci zaznacza się nieznaczna przewaga kobiet.

Tabela nr 1. Liczba ludności w powiecie

Opis	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
	osób	%	osób	%	osób	%
ogółem	51 050	100	25 887	50,7	25 163	49,3
miasto	19 171	100	10 075	52,6	9 096	47,4
wieś	31 879	100	15 812	49,6	16 067	50,4

Źródło: dane GUS na dzień [30 czerwca 2005](#))

Tabela nr 2. Liczba mieszkańców powiatu z podziałem na gminy.

Gmina	Ogółem	%	Kobiety	%	Mężczyźni	%
Pułtusk	23807	100	12357	51,9	11450	48,1
Gzy	4.136	100	2048	49,2	2088	50,8
Obryte	4.748	100	2334	50,2	2414	49,8
Pokrzywnica	4.734	100	2336	49,3	2398	50,7
Świercze	4.715	100	2375	49,5	2340	50,5
Winnica	4.124	100	2050	49,7	2074	50,3
Zatory	4.786	100	2385	49,8	2401	50,2
POWIAT	51050	100	25885	47,4	25165	50,4

Źródło: Urząd Statystyczny w Ciechanowie (dane na dzień [30 czerwca 2005](#))

Dominującą grupę wiekową w powiecie stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Widoczny staje się postępujący proces starzenia się ludności naszego powiatu.

W porównaniu z latami poprzednimi zauważyć można, że liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejsza się. Wzrasta udział ludności w wieku produkcyjnym, skoncentrowany w starszych grupach wiekowych.

1. Służba zdrowia

Na terenie powiatu pułtuskiego działają następujące placówki realizujące zadania z zakresu opieki zdrowotnej:

1. Przychodnia Rejonowa SPZOZ w Pułtusk,
2. Ośrodek Zdrowia w Pokrzywnicy,
3. Ośrodek Zdrowia w Przewodowie,
4. Ośrodek Zdrowia w Szyszkach,
5. Ośrodek Zdrowia w Obrytem,

6. NZOZ „ZDROWIE” w Pokrzywnicy,
7. Zespół Lekarzy Specjalistów „MEDYK” w Pułtusk,
8. NZOZ – Stacja Opieki – Centrum Pielęgniarstwa Rodzinnego Caritas Diecezji Płockiej,
9. Centrum Medyczne „GAJDA-MED” w Pułtusk,
10. Zespół Lekarzy Rodzinnych „VITA-MED.” w Świerczach,
11. Zespół Lekarzy Rodzinnego „AGMED” w Winnicy,
12. NZOZ „DAR-MED.” w Winnicy,
13. NZOZ „EDMED” w Zatorach,
14. Zespół Przychodni Specjalistycznych „AL.-MED ” s.c. w Pułtusk,
15. NZOZ „PINUS” w Pniewie,
16. NZOZ „BETANIA” w Dzierżeninie.
17. Szpital Miejsko-Powiatowy w Pułtusk z oddziałami:
  - * wewnętrznym - 60 łóżek
  - * pediatryczny - 18 łóżek
  - * chirurgiczny - 33 łóżek
  - * ginekologiczno – położniczy – 29 łóżek

Na terenie powiatu funkcjonuje 16 aptek.

2. Oświata

W powiecie pułtuskim funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- 27 publicznych szkół podstawowych, w których uczy się 4.593 uczniów
- 1 niepubliczna szkoła podstawowa, w której uczy się 45 uczniów,
- 11 publicznych gimnazjów, w których uczy się 2.461 uczniów,
- 1 niepubliczne gimnazjum, w których uczy się 13 uczniów,

Szkoły ponadgimnazjalne:

- **Licea Ogólnokształcące**
  - publiczne - 1, w których uczy się 680 uczniów,
  - niepubliczne - 1, w których uczy się 101 uczniów,
- **Zespół Szkół Zawodowych im. J. Ruszkowskiego**
  - I Liceum Profilowane, w których uczy się 454 uczniów,
  - Technikum Nr 1, w których uczy się 84 uczniów,
  - ZSZ Nr 1, w których uczy się 63 uczniów,

- Uzupełniająca LO dla Dorosłych, w których uczy się 209 uczniów,
- **Zespół Szkół im. B. Prusa**
  - II Liceum Profilowane, w których uczy się 129 uczniów,
  - Technikum Nr 2, w których uczy się 294 uczniów,
  - ZSZ Nr 2, w których uczy się 179 uczniów,
- **Zespół Szkół Rolniczych im. I.Dziubińskiej w Gołdkowie,**
  - Liceum Ogólnokształcące, w których uczy się 32 uczniów,
  - Liceum Profilowane, w którym uczy się 45 uczniów,
  - Technikum, w którym uczy się 18 uczniów,
  - Zasadnicza Szkoła Zawodowa, w której uczy się 18 uczniów,
- **Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Pułtusk, w którym funkcjonuje:**
  - Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna, w których uczy się 43 uczniów niepełnosprawnych,
  - Publiczne Gimnazjum, w których uczy się 28 uczniów niepełnosprawnych,
  - Publiczna Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna, w których uczy się 13 uczniów niepełnosprawnych,
- **Szkoły Wyższe**
  - Akademia Humanistyczna im. A.Gieysztor w Pułtusk.

3. Kultura

Na terenie powiatu rozpowszechnianiem kultury zajmują się następujące instytucje:

1. Miejskie Centrum Kultury i Sztuki w Pułtusk, w którego strukturach funkcjonuje Kino „Narew”
2. Pułtуска Biblioteka Publiczna im. J. Lelewela w Pułtusk 1 + 4 filie
3. Muzeum Regionalne w Pułtusk,
4. Archiwum Państwowe m. st. Warszawy,
5. Państwowa szkoła Muzyczna I° w Pułtusk,
6. Szkoła Muzyczna YAMAHA,
7. Gminne Biblioteki wraz z filiami – 10 sztuk.

Do stałego kalendarza imprez kulturalnych powiat wpisał:

- Obchody Dnia Samorządu
- Obchody Święta Ludowego
- Dni Strażaka
- Dzień Edukacji Narodowej
- Olimpiady Specjalne
- Festiwal Piosenki Szantowej
- Kabaretowe Obryckie Spotkania Artystyczne
- Finały Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy

4. Bezpieczeństwo publiczne

Na terenie powiatu pułtuskiego funkcjonuje Komenda Powiatowa Policji. Posterunki policji funkcjonujące na terenach gmin są podległe Komendantowi Powiatowemu Policji.

Z analizy danych wynika, iż wskaźnik wykrywalności przestępstw ogółem wynosi 61,3% w tym: kryminalnych 45,7%, gospodarczych 92%.

W powiecie funkcjonuje 61 jednostek straży pożarnej oraz 7 jednostek OSP w Krajowym Systemie Ratownictwa Gaśniczego.

Powiat pułtuski realizuje następujące programy na rzecz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców:

- 1. Program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli zjawiskiem porządku publicznego na lata 2003-2007**
- 2. Program Bezpieczny Powiat Pułtuski na lata 2006-201**

W ramach w/w programów podjęte zostały działania z powiatowymi służbami, inspekcjami straży pożarnych oraz instytucjami na rzecz poprawy poprawy bezpieczeństwa publicznego w powiecie. Działania te polegały m.in. na finansowym wsparciu finansowania w/w instytucji. Zakupione zostały wozy bojowe dla straży pożarnej oraz samochody operacyjne.

Wspólnym przedsięwzięciem samorządu powiatowego oraz służb i straży jest także poprawa bezpieczeństwa nad wodą, dzięki uruchomieniu wspólnych patroli Społecznej Straży Rybackiej (SSR) z Państwową Strażą Rybacką i Komendą Powiatową Policji w Pułtusku. Strażacy SSR prowadzą wspólne patrole wodne, podczas których rozprowadzają broszury dotyczące zasad bezpiecznego zachowania się nad wodą.

Na wypadek wystąpienia awarii technicznych, katastrof naturalnych lub działań terrorystycznych funkcjonuje Powiatowy Zespół Reagowania Kryzysowego (PZRK) oraz Powiatowe centrum Zarządzania Kryzysowego pracujące w systemie całodobowym na bazie Stanowiska Kierowania Komendy Powiatowej PSP.

5. Pomoc społeczna

Na poziomie **gmin i miasta** zadania z zakresu pomocy społecznej realizują **Miejski i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej**. Większość podejmowanych przez nie zadań opiera się na rozpoznaniu potrzeb środowiska lokalnego. Pracownicy socjalni potrafią wskazać miejsca szczególnie trudne społecznie, rodziny ze skumulowanym problemem patologii i wykluczenia, opisać mechanizmy ich zachowań. Jednakże możliwości realnej pomocy nie są duże. Brak środków finansowych, ale również i współdziałania z innymi instytucjami działającymi w tych środowiskach, sprawia, iż w praktyce bardzo trudne jest pokonanie „kręgu ubóstwa”. Z tego powodu szczególnie ważnym postulatem jest to aby dążyć do poprawy współdziałania GOPS, MOPS z PCPR-ami, władzami samorządowymi i organizacjami pozarządowymi.

Pomoc społeczna jest instytucją powołaną do wspierania osób ubogich i zagrożonych ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym. Funkcjonuje w oparciu o ustawę o pomocy społecznej, która m.in. Wskazuje na następujące okoliczności, poza niskimi dochodami, które powinny być brane pod uwagę przy udzielaniu świadczeń:

sieroctwo

bezdomność

bezrobocie

niepełnosprawność

długotrwała lub ciężka choroba

przemoc w rodzinie

potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność

bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych

brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki

opiekuńczo-wychowawcze

trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy

trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

alkoholizm lub narkomanię
wystąpienie zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
klęska żywiołowa lub ekologiczna

Na poziomie powiatu zadania z zakresu pomocy społecznej zarówno własne jak i z zakresu administracji rządowej realizuje **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie z siedzibą w Pułtusk, ul. 3 Maja 20.**

Obecnie PCPR realizuje Lokalny System Opieki nad Rodziną i Dzieckiem na lata 2006-2010 przyjęty Uchwałą Rady Powiatu Nr XXXIV/258/06 z 28 kwietnia 2006 r.

Od 2000 r. przy PCPR funkcjonuje **Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.**

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE PUŁTUSKIM

1. Aktywność zawodowa i bezrobocie

Istotnym problemem powiatu pułtuskiego jest wysoki poziom bezrobocia. Zjawisko to dotyka szerokie kręgi społeczne. Straty i skutki społeczne, które są trudne do oszacowania. Pojawia się na niepokojąca skale degradacja dużych grup społecznych i to nie tylko bezrobotnych, ale także ich rodzin. Brak pracy, przejście na zasiłek, z kolei jego utrata i ostatecznie korzystanie z pomocy społecznej prowadzi do ubóstwa ze wszystkimi tego konsekwencjami. Brak zatrudnienia negatywnie wpływa nie tylko na ekonomiczną kondycję rodzin, ale także na pozamaterialne kwestie życia rodzinnego. Przymusowe pozostawanie bez pracy oraz niemożność znalezienia ponownego zatrudnienia powoli i systematycznie pozbawiają człowieka poczucia własnej.

Bezrobocie powoduje także zmianę sytuacji społecznej i emocjonalnej całej rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci. częstym zjawiskiem jest izolacja społeczna – ograniczone zostają kontakty interpersonalne wszystkich członków rodziny bezrobotnego zarówno ze znajomymi jak i dalsza rodzina. Bezrobocie wpływa także na układ stosunków wewnątrz rodzinnych, przy czym okazuje się, że bezrobocie mężczyzn ma znacznie bardziej negatywne skutki dla rodziny niż bezrobocie kobiet. bezrobotny mężczyzna doświadcza silnej frustracji, obniżenia swojej pozycji w rodzinie, utraty autorytetu, które to doznania powodują bezradność, apatię, sięganie po alkohol.

Według danych z Powiatowego Urzędu Pracy na koniec **III kwartału 2006 r.** stopa bezrobocia wyniosła **21,2 %**

Tabela nr 3 Stan bezrobocia w powiecie w latach 2004-2006

Wyszczególnienie / lata	2004	w tym kobiety	2005	w tym kobiety	2006	w tym kobiety
Bezrobotni ogółem	4927	2403	4595	2237	3967	2051
Bezrobotni z prawem do zasiłku	594	273	661	297	661	286
Bezrobotni z wykształceniem:						
- wyższym	220	153	203	138	212	160
-policjalnym i średnim zawodowym	1009	602	914	541	910	574
-średnim ogólnokształcącym	426	317	376	274	361	260
-zasadniczym zawodowym	1893	848	1731	779	1348	631
-gimnazjalne i poniżej	1379	483	1371	505	1136	426

Tabela nr 4 Liczba bezrobotnych w poszczególnych gminach na koniec 2006 r.

Gmina	Ogółem	w tym kobiety
Pułtusk	2009	1045
Gzy	246	117
Obryte	321	167
Pokrzywnica	396	192
Świercze	346	174
Winnica	286	167
Zatory	363	189
OGÓŁEM	3967	2051

Tabela nr 5 Bezrobocie niepełnosprawnych

Rok	Bezrobotni niepełnosprawni	w tym kobiety
2004	59	25
2005	59	26
2006	49	26

Na stopę bezrobocia w powiecie pułtuskim znaczący wpływ ma bezrobocie na wsi, gdzie dodatkowo występuje bezrobocie ukryte. Wg szacunków ¼ ludności wsi zaliczona jest do sfery ubóstwa.

2. Alkoholizm

Niepokojącym zjawiskiem pojawiającym się w środowisku lokalnym jest problem obniżania się wieku osób sięgających po alkohol i narkotyki.

Alkoholizm i narkomania są zjawiskiem, które dotyka bardzo wielu mieszkańców naszego powiatu w różnym wieku, niezależnie od miejsca zamieszkania, płci i wykształcenia.

Nadużywanie alkoholu jest przyczyną powstawania innych problemów zdrowotnych, materialnych i wychowawczych. Powoduje zaburzenie relacji między członkami rodziny. Często bywa przyczyną agresji, przemocy oraz stosowania niewłaściwych metod wychowawczych wobec dzieci.

Problem alkoholowy został potwierdzony przez każdą z naszych gmin i stanowi zagrożenie dla społeczeństwa. Na terenie powiatu pułtuskiego działa **Komisja do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która realizuje zadania w oparciu o krajowy program profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych.

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pomaga osobom uzależnionym od alkoholu poprzez: prowadzenie z nimi rozmów interwencyjnych, których efektem może być leczenie odwykowe, kierowanie wniosków do sądu rejonowego o zastosowaniu obowiązku podjęcia leczenia w systemie zamkniętym.

Pomoc opiera się także na szeroko rozumianej pomocy profilaktycznej w formie:

- a) prowadzenia dla dzieci i młodzieży profilaktycznej działalności edukacyjnej,
- b) zwiększenia dostępności rehabilitacyjnej i terapeutycznej,
- c) wspomagania działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
- d) udzielania pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Od stycznia 2001 r. funkcjonuje w powiecie pułuskim **Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia**. Pacjentami poradni są osoby uzależnione od alkoholu i członkowie ich rodzin, czyli współuzależnieni.

Formy pomocy:

- porady specjalistyczne,
  - a) diagnostyczne
  - b) terapeutyczne
- sesje psychoterapii grupowej

- a) dla osób uzależnionych
- b) dla osób współuzależnionych

Porady specjalistyczne polegają na indywidualnym kontakcie pacjenta z terapeutą, omawianiu problemów konkretnej osoby i realizacji wyznaczonych zadań. Istnieje także możliwość konsultacji z psychiatrą lub psychologiem.

Sesje grupowe to spotkania osób mających ten sam problem, których celem jest wymiana i analiza doświadczeń oraz edukacja z zakresu problematyki uzależnień.

Program terapii dla osób uzależnionych składa się z udziału w grupie wstępnej o charakterze edukacyjnym, a następnie realizacji osobistych programów terapii przygotowanych przez terapeutę dla każdego pacjenta.

Na koniec 2006 r. z pomocy Poradni skorzystało **148** osób uzależnionych oraz **127** osób współuzależnionych.

Terminem narkomania określa się stan uzależnienia od środków odurzających. Pojęcie to ma szerokie znaczenie i obejmuje nie tylko nałogowe używanie narkotyków, ale także stosowanie wszelkich środków wywołujących euforię odurzającą. Nawykowe odurzanie się narkotykami staje się zjawiskiem masowym i groźnym dla zdrowia i życia (nadużywanie silnych środków narkotycznych prowadzi do śmierci, samobójstw na skutek przyjmowania różnych substancji) i dla mienia społeczeństwa (rozboje, rabunki, kradzieże popełniane w celu zdobycia pieniędzy na zaspokojenie głodu narkotycznego).

3. Przestępczość

W powiecie pułtuskim funkcjonuje jeden **Sąd Rejonowy**, który rozpatruje sprawy mieszkańców powiatu.

Tabela nr 8 *Ilość nieletnich sprawców czynów karalnych wg kategorii wiekowych*

kategoria wiekowa	rok 2004	rok 2005	rok 2006
do 13 lat	7	6	5
od 13 do 17 lat	37	35	38

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Pułtusku

Poważnym problemem dotyczącym rodziny w powiecie pułtuskim jest **przemoc w rodzinie**. Do policji zgłaszają się przede wszystkim kobiety, ofiary przemocy

oraz dzieci, doznające przemocy fizycznej, psychicznej i seksualnej ze strony rodziców lub najbliższych.

Tabela nr 9 *Ofiary przemocy wg statystyk Komendy Powiatowej Policji w Pułtusk.*

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci do 13 roku życia	Od 13 do 18 roku życia	Ogółem
2004	140	10	96	30	276
2005	161	19	100	30	291
2006	206	20	181	35	361

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Pułtusk

4. Ubóstwo

Definiując problem ubóstwa należy pamiętać o obowiązującym w Polsce rozróżnieniu minimum egzystencji i minimum socjalnego.

Zdaniem badaczy zajmujących się problematyką biedy, minimum egzystencji wyznacza dolną granicę ubóstwa, poniżej której zagrożona jest egzystencja człowieka, a linia minimum socjalnego górną granicę ubóstwa, poniżej której następuje deprywacja potrzeb społecznych człowieka i narasta zagrożenie ubóstwem.

Tradycyjnie skala ubóstwa zwiększa się wraz ze wzrostem wielkości rodzin. Wśród rodzin **wielodzietnych** wychowujących troje lub więcej dzieci zagrożenie ubóstwem większe niż w rodzinach z jednym czy dwójką dzieci. W rezultacie **dzieci i młodzież** są tą grupą, która najczęściej doświadcza ubóstwa.

Według danych szacunkowych w powiecie pułtuskim 23% dzieci do lat 15 oraz 21% młodzieży (16-24 lata) żyje w biedzie.

Ubóstwo zmusza służby socjalne do prowadzenia intensywnej pracy socjalnej mającej na celu kształtowanie u klientów pomocy społecznej odpowiedzialności za swój los i umiejętności przystosowania się do istniejącej rzeczywistości. Ubóstwo w konsekwencji prowadzi do zjawiska wykluczenia społecznego, które polega na podejmowaniu zwyczajowej i społecznie akceptowanej drogi życiowej lub też “wypadaniu” z niej.

5. Wykluczenie społeczne

Zjawisko wykluczenia społecznego jest trudno zdefiniować. Mamy tu bowiem odczynienia z kilkoma nakładającymi się wymiarami marginalizacji. Wykluczenie społeczne, które – najprościej ujmując – polega na niepodjęciu zwyczajowej i społecznie akceptowanej drogi życiowej lub wypadaniu z niej, dotyczy osób, rodzin lub grup ludności, które:

- * żyją w niekorzystnych warunkach ekonomicznych (ubóstwo materialne)
- * zostają dotknięte niekorzystnymi procesami społecznymi, wynikającymi z masowych i dynamicznych zmian rozwojowych np. dezindustrializacji, kryzysów, gwałtownego upadku branż czy regionów
- * nie zostały wyposażone w kapitał życiowy umożliwiającą im normalną pozycję społeczną , odpowiedni poziom kwalifikacji, wejście na rynek pracy lub założenie rodziny, co dodatkowo utrudnia dostosowywanie się do zmieniających się warunków społecznych i ekonomicznych
- * nie posiadają dostępu do odpowiednich instytucji pozwalających na wyposażenie w kapitał życiowy, jego rozwój i pomnażanie, co ma miejsce w wyniku niedorozwoju tych instytucji spowodowanego brakiem priorytetów, brakiem środków, niską efektywnością funkcjonowania
- * doświadczają przejawów dyskryminacji, zarówno wskutek niedorozwoju właściwego ustawodawstwa, jak i kulturowych uprzedzeń oraz stereotypów
- * posiadają cechy utrudniające im korzystanie z powszechnych zasobów społecznych ze względu na zaistnienie: niesprawności, uzależnienia, długotrwałej choroby albo innych cech indywidualnych
- * są przedmiotem niszczącego działania innych osób np. przemocy, szantażu, indoktrynacji

Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym i wykluczone

- dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych, w tym wypadające z systemu szkolnego
- osoby długotrwale bezrobotne
- dzieci wychowujące się poza rodziną
- kobiety samotnie wychowujące dzieci
- ofiary patologii życia rodzinnego
- niepełnosprawni
- osoby chore psychicznie

- bezdomni
- osoby opuszczające zakłady karne

6. Niepełnosprawność

Według Narodowego Spisu Powszechnego populacja osób niepełnosprawnych w powiecie pułtuskim stanowi **11%** ogółu ludności powiatu i wynosi około **5.615**. Nieco częściej ograniczenie sprawności dotyczy kobiet. Natomiast dzieci niepełnosprawnych do **16 roku życia jest 850**.

Zdecydowana większość osób niepełnosprawnych - w skali 84% - utrzymuje się głównie ze świadczeń społecznych: rent, emerytur i zasiłków. Jedyne dla 8% tej populacji główne źródło utrzymania stanowi praca, zaś kolejne 8% pozostaje na utrzymaniu innych osób, nie posiadając własnych środków na przeżycie.

Kwalifikacje osób niepełnosprawnych są zdecydowanie niższe niż przeciętnego mieszkańca powiatu oraz nieadekwatne do potrzeb pracodawców. Można stwierdzić, iż osoby niepełnosprawne w wieku aktywności zawodowej ponoszą dziś konsekwencje systemu kształcenia, który wbrew pozorom, nie miał na celu przygotowanie ich do zawodowego życia; osoby niepełnosprawne bowiem miały pozostawać pod opieką państwa. Dlatego teraz osoby te potrzebują umożliwienia im przekwalifikowania się i zdobycia specjalistycznych umiejętności, zgodnie z ich predyspozycjami, stanem zdrowia oraz potrzebami rynku pracy.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi w powiecie pułtuskim bardzo wymagające i trudne do realizacji wyzwanie. Istnieje wiele czynników wpływających niekorzystnie na zatrudnianie osób niepełnosprawnych. Po stronie podażowej są to: poza relatywnie niskimi kwalifikacjami osób niepełnosprawnych – słabe motywacje i liczne bariery instytucjonalno-infrastrukturalne, a po stronie popytu na prace: niechęć pracodawców i w konsekwencji znaczny koszt ich motywowania oraz ogólnie trudny rynek pracy, charakteryzujący się słabą dynamiką tworzenia miejsc pracy.

Integracja osób niepełnosprawnych wymaga niekiedy znacznie szerszego wsparcia. Szczególnie mocno dotyczy to przypadków głębokiej i trwałej niesprawności. W pokonywaniu trudności wiążących się z niepełnosprawnością organizmu, wpływających na możliwość i jakość pełnienia ról społecznych, dostępnych innym ludziom w normalnym procesie życia społecznego, potrzebne jest wsparcie polegające na:

- umożliwieniu zdobycia kompetencji społecznych oraz sprawności funkcjonalnych, niezbędnych do uczestnictwa w życiu społecznym w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności i rehabilitacja, kursy, szkolenia, sprzęt
- uzyskaniu indywidualnej pomocy (usługi asystenta) dla osób całkowicie lub częściowo niezdolnych do samodzielnej egzystencji w czynnościach i sytuacjach, które z powodu specyficznych deficytów byłyby niemożliwe.

III. MOCNE STRONY POMOCY SPOŁECZNEJ

Wprowadzony od początku stycznia 1999 r. trójstopniowy podział terytorialny państwa oraz towarzysząca mu reforma samorządowa w ramach, której zostały utworzone powiaty, spowodowały określenie ich zadań publicznych o charakterze ponadgminnym i to między innymi w zakresie:

- pomocy społecznej
- polityki prorodzinnej
- wspierania osób niepełnosprawnych.

Pojawiła się zatem potrzeba powołania na szczeblu powiatu specjalistycznej jednostki organizacyjnej, która realizowałaby te zadania. Jej konkretyzacja i rozwinięcie nastąpiło w znowelizowanej ustawie o pomocy społecznej. I tak ustawa o zmianie niektórych przepisów określających kompetencje organów administracji publicznej wprowadziła do ustawy o pomocy społecznej przepis stanowiący, iż „Zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej (własne i z zakresu administracji rządowej) wykonywane są przez centra pomocy społecznej, jednostki organizacyjne wchodzące w skład powiatowej administracji zespolonej.”

W powiecie pułuskim **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie** zostało powołane Uchwałą Rady Powiatu Nr IV/13/98 z 29 grudnia 1998 r.

Jednostka realizuje zadania w oparciu o :

- ustawę o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 414 z późn. zm.)

- ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.)
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.)

Ustawa o pomocy społecznej przyjmuje, iż adresatem działań pomocy społecznej jest rodzina jako całość. Pomoc społeczna ma nie tylko wspierać tę rodzinę, ale także reagować na nowe sytuacje, w których się znalazła. Pomoc ma trzy podstawowe cele:

- 1) zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- 2) doprowadzenie w marę możliwości do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem,
- 3) zapobiegania powstaniu trudnych sytuacji życiowych.

1. Rynek pracy

Powiat pułtuski za nadrzędny cel uznał aktywizację zawodową osób bezrobotnych. Jedną z przyczyn spadku bezrobocia, jaki obserwujemy na przełomie lat 2003 – 2006 jest niewątpliwie realizacja różnych form wsparcia dla osób bezrobotnych poprzez udzielanie pomocy bezrobotnym, a także pracodawcom w pozyskiwaniu pracy przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe.

Samorząd powiatu pułtuskiego pozyskuje dodatkowo środki na aktywizację osób bezrobotnych. Od czasu gdy jesteśmy członkiem Unii Europejskiej, dysponując środkami Funduszu Pracy, Powiatowy Urząd Pracy korzysta z dodatkowych funduszy na aktywizację osób bezrobotnych, pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego. Dzięki temu wsparciu realizowane są projekty mające na celu zmniejszenie bezrobocia, ułatwienie osobom bezrobotnym założenia własnej firmy czy też skuteczne poszukiwanie zatrudnienia.

Aktywizacja osób bezrobotnych w powiecie pułtuskim przejawia się zwiększeniem szans na oferowane przez Powiatowy Urząd Pracy aktywnymi formami zatrudnienia tj: prace interwencyjne, roboty publiczne, staże, wyposażenie i doposażenie stanowisk pracy, przygotowanie zawodowe, szkolenie oraz jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej.

W latach 2003-2006 osoby bezrobotne korzystały z następujących programów:

- Pierwsza Praca
- Mazowsze – Pułtusk 2003
- Mazowsze 2004
- Powiat Pułtusk – ośrodkiem rosnącej jakości życia mieszkańców; ruchu turystycznego i społecznego
- Powiat Pułtusk – miejscem przyjaznej administracji i czystego środowiska naturalnego
- Powiat Pułtusk – obszarem rozwoju przedsiębiorczości oraz sprawnej i profesjonalnej administracji samorządowej
- Młodzież Europejski Start, Pułtusk 2004
- Kompleksowy program aktywizacyjny zwalczania długofalowego bezrobocia Pułtusk 2004
- Młodzi Europejczycy, Pułtusk 2005
- Młodzi Europejczycy, Pułtusk 2005 – BIS
- Pierwszeństwo Pracy nad bezrobociem, Pułtusk 2005
- Zawodowy Debiut Młodzieży, Pułtusk 2006
- EUROSZANSA na pracę, Pułtusk 2006

2. Pomoc środowiskowa i stacjonarna

Pomoc środowiskowa realizowana jest przez **ośrodki pomocy społecznej**.

Na terenie powiatu pułtuskiego funkcjonuje 7 ośrodków (w każdej gminie) realizujących zadania własne oraz zadania zlecone. Celem pomocy społecznej jest zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadającym godności człowieka.

Praca w ośrodkach pomocy społecznej ukierunkowana jest w szczególności na:

- 1) pomoc finansową,
- 2) pomoc rzeczową,
- 3) usługi niematerialne świadczone osobom starszym, niepełnosprawnym, którym przysługują usługi opiekuńcze w zakresie: pielęgnacji, załatwiania spraw w urzędach, robienia zakupów oraz usługi specjalistyczne w zależności od schorzenia,

- 4) pracę socjalną skierowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie.

Praca socjalna prowadzona przez ośrodki pomocy społecznej zmierza do tego, aby wzmocnić u podopiecznych poczucie odpowiedzialności za swój byt i swojej rodziny i nie pogłębiać zależności od pomocy społecznej. Jednak sukces w tej dziedzinie zależy przede wszystkim od usuwania strukturalnych przyczyn ubóstwa oraz stwarzanie szansy na niezależność finansową klientów pomocy społecznej przez zwiększanie liczby miejsc pracy.

Natomiast obowiązkiem klienta przy udzielaniu pomocy jest współdziałanie w rozwiązaniu swojej trudnej sytuacji życiowej. Zmusza to osoby wymagające wsparcia do zmiany postawy, na ogół biernej i roszczeniowej na postawę aktywną w rozwiązaniu własnych problemów.

Ogromną pomoc w realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej świadczy **Klub Wolontariusza działający przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pultusku**, który skupia studentów, młodzież licealną i gimnazjalną, emerytowanych nauczycieli, księży. Wszystkie te osoby świadczą dobrowolną, bezpłatną pomoc dzieciom, osobom starszym, samotnym i niepełnosprawnym.

W strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonują następujące instytucje pomocowe:

Ośrodek Wsparcia Środowiskowego, który obejmuje swoją działalnością osoby samotne, w podeszłym wieku i niepełnosprawne potrzebujące wsparcia.

W Ośrodku świadczone są usługi usprawniające do funkcjonowania w społeczeństwie, nawiązywanie kontaktów międzyludzkich, uczestnictwo w organizowanych programach kulturalnych.

Noclegownia - czynna całodobowo. Wyposażona w trzy miejsca dla mężczyzn. Zapewnia bezdomnym schronienie i gorący posiłek.

Pomoc środowiskowa w powiecie pultuskim ukierunkowana jest również na pomoc dzieciom. W powiecie przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej działają dwie **świetlice środowiskowe:**

-dla dzieci młodszych „*Słonecznikowa Brać*,”

-dla dzieci starszych „*Słoneczny Zaulek*,”

Świetlica środowiskowa – jest placówką, która realizuje następujące funkcje: opiekuńczą, profilaktyczną, reedukacyjną, kompensacyjną, stymulującą, poradniczą i informacyjną. Celem świetlicy jest organizowanie opieki i pomocy materialnej rodzinom dysfunkcyjnym, wielodzietnym, mającym szczególne trudności finansowe. Ponadto świetlice zajmują się organizacją czasu wolnego. Umożliwiają dzieciom rozwijanie zainteresowań i uzdolnień. Zaspakajają w ten sposób ważną potrzebę zabawy i rozrywki. Stwarzają też warunki do prawidłowego procesu uspołecznienia dzieci i młodzieży, począwszy od umiejętności kontaktów aż do aktywnego udziału w życiu społeczności lokalnej. Świetlica tworzy obraz potrzeb dzieci i ich rodziny. Zapewnia dzieciom poczucie bezpieczeństwa i akceptacji. Dzieci przebywające w świetlicach otrzymują gorący posiłek oraz uczestniczą w zajęciach, które obejmują odrabianie lekcji pod fachową opieką, zajęcia socjoterapeutyczne i edukacyjne. Dzieci, u których występują zaburzenia emocjonalne objęte są opieką psychologa.

Przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonuje **Klub Srebrnego Wieku**. Klub ten skupia 150 osób, można powiedzieć w „jesieni życia” mieszkańców Pułtuska i okolicznych miejscowości. Seniorzy, mimo swojego wieku, chorób i dolegliwości, prowadzą w klubie bardzo aktywny tryb życia. Chętnie uczestniczą w różnego rodzaju uroczystościach, takich jak imieniny, spotkania wigilijne i wielkanocne, zabawy karnawałowe, itp. Są bardzo aktywni także w życiu społecznym naszego miasta. To dzięki ich inicjatywie odbył się festyn misyjny, podczas którego były sprzedawane własnego wyrobu pyszne wypieki, a dochód uzyskany z tej sprzedaży przekazany na cele misyjne. Kilka rodzin zostało również „rodzicami adopcyjnymi”. Łożą na utrzymanie dzieci z Konga. Członkowie Klubu przeprowadzili również zbiórkę pieniędzy na ratowanie zdrowia chłopca – mieszkańca Pułtuska, który uległ poważnemu wypadkowi.

Pomoc stacjonarna realizowana jest w powiecie pułtuskim poprzez działalność domów pomocy społecznej, oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Pułtusku. Na terenie powiatu pułtuskiego funkcjonują dwa domy pomocy społecznej:

1. **Dom Pomocy Społecznej w Obrytem** dla Osób Psychiczenie Przewlekłe Chorych - koedukacyjny o liczbie miejsc 250,
2. **Dom Pomocy Społecznej w Oldakach** dla Osób Upośledzonych Intelktualnie mężczyzn o łącznej liczbie miejsc 102 (w tym 25 miejsc dla osób przewlekłe psychicznie chorych).

Funkcjonujące Domy Pomocy Społecznej to placówki powiatowe. Oprócz usług socjalnych (mieszkanie, wyżywienie, ubranie, środki czystości) prowadzą dla swoich mieszkańców usługi rehabilitacyjne (rehabilitacja lecznicza, społeczna), terapeutyczne (terapia zajęciowa), kulturalne rekreacyjne (organizacja wycieczek, turnusy rehabilitacyjne), religijne.

W każdym Domu Pomocy Społecznej działają zespoły terapeutyczno – opiekuńcze, celem ich działalności jest opracowanie i wdrażanie planów indywidualnego wsparcia mieszkańca oraz wspólna z nim ich realizacja. Każdy z domów posiada procedury dotyczące mieszkańców i personelu, określające zasady postępowania w niektórych sytuacjach z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców zgodnie z obowiązującym prawem.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy jest placówką edukacyjno-oświatową, w której funkcjonuje 6 szkół. Przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym. Obecnie do ośrodka uczęszcza **108 wychowanków**.

Ośrodek prowadzi zajęcia logopedyczne, dydaktyczno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, gimnastykę korekcyjną oraz zajęcia informatyczne. W ośrodku działają kółka zainteresowań: plastyczne, ceramiczne, teatralne, sportowe, taneczne, wokalne, kulinarne, ekologiczne, w których młodzież ma szansę pogłębiać i rozwijać swoje zainteresowania.

W skład Ośrodka wchodzi następujące szkoły:

- Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna,
- Publiczne Gimnazjum Specjalne,
- Publiczna Szkoła Przysposabiająca do Pracy Zawodowej
- Publiczna Zasadnicza Szkoła Specjalna.

Ośrodek posiada internat na 60 miejsc.

W 2006 roku w ramach programu „Edukacja” – pomoc w dostępie do nauki dzieci i młodzieży niepełnosprawnej Specjalny Ośrodek wyposażył bazę dydaktyczną i rehabilitacyjną oraz socjalno-bytową na kwotę 308.570,00 złotych.

Zakupiono m.in. sprzęt do wyposażenia kuchni i pracowni kucharskiej, pomoce do ćwiczenia słuchu fonetycznego i ćwiczeń oddechowych, DVD, rzutnik multimedialny,

magnetowidy, magnetofony, mapy geograficzne, ławki szkolne oraz nowe łóżka i szafki do internatu.

3. Opieka nad dzieckiem i rodziną

Opieka nad dzieckiem i rodzina w powiecie pułtuskim realizowana jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które zapewnia opiekę i wychowanie w formie zastępczej opieki rodzinnej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Dysfunkcja rodzin

W powiecie pułtuskim jest wiele rodzin dysfunkcyjnych, niewydolnych wychowawczo co powoduje, że dzieci są umieszczane poza środowiskiem rodzinnym.

Tabela nr 11. Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci

Rok	Rodziny zastępcze	Ilość dzieci
2004	45	61
2005	47	68
2006	56	79

Źródło: dane własne PCPR w Pułtusk

Liczba dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych z roku na rok wzrasta co świadczy o powiększaniu się patologii rodzin. W celu ograniczenia tego zjawiska wskazane byłoby objęcie tych rodzin fachową pomocą specjalistyczną, a także pracą socjalną.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej rodziny zastępcze otrzymują:

- comiesięczną pomoc pieniężną na częściowe pokrycie kosztów umieszczonych w nich dzieci,
- pomoc pieniężną na usamodzielnienie, oraz pokrycie wydatków związanych z kontynuowaniem nauki.

Pracownik socjalny dokonuje rozeznania wszystkich rodzin zastępczych oraz udziela indywidualnych porad z zakresu pracy socjalnej. W sprawach dotyczących dzieci utrzymuje kontakty z pedagogami szkolnymi, sądem rodzinnym. poradnią psychologiczno-pedagogiczną, ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu.

Dwóch pracowników PCPR posiada certyfikat uprawniający do szkolenia kandydatów na rodziców zastępczych i adopcyjnych PRIDE rodzinną opieką zastępczą i adopcją.

Dzieci pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w stosunku, do których zostały wyczerpane możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub rodzinie zastępczej oraz dzieci zdemoralizowane kierowane są na podstawie postanowienia sądu rodzinnego do placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela nr 12 *Liczba dzieci skierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych*

Rok	Liczba dzieci
2004	10
2005	12
2006	12

Źródło: dane własne PCPR w Pultusku

Na koniec 2006 roku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało **5 dzieci.**

4. Specjalistyczne poradnictwo

W latach 2004-2005 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizowało dwa programy z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną:

1. Specjalistyczne poradnictwo i terapia dla rodzin dysfunkcyjnych.
2. Program profilaktyczno-opiekuńczy na rzecz dziecka i rodziny w powiecie pułtuskim.

Podstawowym celem programów była praca z rodzinami biologicznymi, których dzieci przebywają w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych, wczesna profilaktyka oraz wyposażenie rodzin dysfunkcyjnych w wiedzę i umiejętności niezbędne do skutecznego radzenia sobie z problemami.

Z programów skorzystało 440 osób.

Zgodnie z art. 19 ust. 2 i 13 pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie:

- pedagog rodzinny / doradca zawodowy
  - starszy pracownik socjalnych
  - pedagog specjalnych,
- udzielają wsparcia i pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

5. Niepełnosprawność

Zgodnie z ustawą z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych za osoby niepełnosprawne uznaje się osoby dotknięte trwałą lub okresową niezdolnością do pełnienia ról społecznych z powodu stałego lub długotrwale naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy.

Polityka społeczna wobec osób niepełnosprawnych polega na działaniach różnych podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych, mających na celu tworzenie ogólnych warunków nauki, pracy, bytu i funkcjonowania osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego i społecznego, umożliwiających pełną integrację społeczną w środowisku zamieszkania, środowisku pracy oraz społeczeństwie jako całości. Dużą rolę do spełnienia mają w tym zakresie organizacje pozarządowe, które zajmują się pomocą osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom. Ustawodawstwo

socjalne nakłada na politykę społeczną zadania dotyczące integracji osób niepełnosprawnych z pełnosprawnymi.

Działania wobec osób niepełnosprawnych są zadaniami ogólnospołecznymi, ponieważ skutki niepełnosprawności dotyczą wszystkich ludzi. Powiat pułtuski realizuje zadania wynikające z w/w ustawy poprzez następujące działania:

Rehabilitacja społeczna - realizowana jest poprzez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w postaci:

- dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych,
- likwidacji barier architektonicznych, komunikacyjnych i technicznych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej,
- dofinansowania do zakupionego sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych.

Tabela nr 13 Liczba osób, którym dofinansowano wyjazd na turnus rehabilitacyjny

Lata	2004		2005		2006	
	dorośli	dzieci	dorośli	dzieci	dorośli	dzieci
Ilość zrealizowanych wniosków	123	57	117	58	184	20
Przyznane środki z PFRON	67.910	31.565	67.628	33.522	112.931	13.632

Źródło: dane własne PCPR w Pułtusk

W ramach likwidacji barier architektonicznych osoby niepełnosprawne mogą liczyć na likwidację wszelkich utrudnień występujących w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym.

W ramach barier komunikacyjnych i technicznych osoba niepełnosprawna może otrzymać dofinansowanie do zakupu urządzeń lub/i sprzętu, które umożliwią jej swobodne porozumiewanie się lub/i przekazywanie informacji.

Tabela nr 14. *Ilość złożonych i zrealizowanych wniosków w ramach likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu i technicznych*

bariery	2004	2005	2006
Liczba dofinansowań	29	19	32
Przyznane środki z PFRON	245.550	173.341	195.079

Źródło: dane własne PCPR w Pułtusku

Tabela nr 17. *Dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego oraz środków pomocniczych.*

Rok	Osoby dorosłe	Kwota dofinansowania	Dzieci i młodzież	Kwota dofinansowania
2004	201	120.396	37	32.014
2005	252	178.186	83	47.759
2006	303	195.802	86	77.839

Źródło: dane własne PCPR w Pułtusku

Rehabilitacja zawodowa - realizowana jest w powiecie pułtuskim poprzez Powiatowy Urząd Pracy w postaci:

- pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie oraz przekwalifikowanie
- kierowania osób niepełnosprawnych, które wymagają specjalistycznego programu szkolenia oraz rehabilitacji leczniczej i społecznej do specjalistycznego ośrodka szkoleniowo-rehabilitacyjnego lub innej placówki szkoleniowej
- doradztwa organizacyjno-prawnego i ekonomicznego w zakresie działalności gospodarczej lub rolniczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne
- udzielania i umarzania osobom niepełnosprawnym pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej;

- udzielanie dofinansowań oprocentowania kredytów bankowych zaciąganych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenia własnego lub dzierzawionego gospodarstwa rolnego
- tworzenie i refundację stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych składek ZUS i wynagrodzeń;
- dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na wynagrodzenia osób niepełnosprawnych

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

Wprowadzona od 1 stycznia 1999 r. reforma administracji państwowej zmieniła organizację systemu orzekania o stopniu niepełnosprawności. Zaistniała konieczność stworzenia systemu orzekania odpowiadającego potrzebom związanym z ustaleniem niepełnosprawności dla celów pozarentowych, a przede wszystkim dla celów określonych przepisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz w celu ustalenia wskazań do korzystania z ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnych, a wynikających z innych przepisów.

Starosta Pułtuski Zarządzeniem Nr 1/2000 z dnia 10 stycznia 2000 r. powołał Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Pułtusku .

W skład Zespołu zostali powołani: lekarze, pedagog, psycholog, doradca zawodowy, pracownik socjalny, których zadaniem jest określenie stopnia niepełnosprawności organizmu i konsekwencji tego stanu dla możliwości podjęcia pracy, pełnienia ról społecznych, jakie człowiek pełni stosownie do wieku, płci, uwarunkowań społecznych, kulturowych, oraz ograniczeń w samodzielnej egzystencji.

Komisje odbywają się 2 razy w tygodniu i uczestniczy w nich lekarz oraz specjaliści. Posiedzenia Zespołu odbywają się w pomieszczeniach spełniających wymogi organizacyjno-techniczne ustalone przez Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych.

Zadaniem zespołu jest wydawanie:

- orzeczeń o stopniu niepełnosprawności osobom, które ukończyły 16 rok życia,
- orzeczeń o niepełnosprawności dzieciom do 16 roku życia, w celu ustalenia uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego,
- wydawanie opinii w sprawie wydania karty parkingowej,
- wydawanie legitymacji osobom niepełnosprawnym.

Tabela nr 19 Ilość rozpatrzonych wniosków w latach 2000-2002

L.p	Cel złożenia wniosku	Liczba rozpatrzonych wniosków		
		2004	2005	2006
1.	Szkolenie	14	6	7
2.	Odpowiednie zatrudnienie	60	56	74
3.	Korzystanie z rehabilitacji			
4.	Korzystanie z systemu pomocy społecznej	85	96	99
5.	Konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	119	137	165
6.	Uczestnictwo w terapii zajęciowej	2	4	2
7.	Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji	75	74	117
8.	Wydania karty parkingowej	2	2	6
9.	Zasilek pielęgnacyjny	44	109	161
10.	Korzystanie z ulg i uprawnień	3	5	4
OGÓLEM		404	489	635

Źródło: dane własne Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Pułtusku

Tabela nr 20 Liczba wydanych legitymacji w latach 2004-2006

Rok	Wydane legitymacje dla osób po 16 roku życia	Wydane legitymacje do 16 roku życia
2004	100	40
2005	71	38
2006	90	35
OGÓLEM	261	113

Źródło: dane własne Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Pułtusku

Tabela nr 21 Liczba złożonych wniosków i wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla osób do 16 roku życia

Rok	Liczba złożonych wniosków	Liczba wydanych orzeczeń	Zaliczeni do osób niepełnosprawnych	Nie zaliczeni do osób niepełnosprawnych
2004	149	149	109	40
2005	183	169	132	37
2006	168	171	148	23

Źródło: dane własne Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Pułtusku

6. Organizacje pozarządowe

Na terenie powiatu pułtuskiego funkcjonują organizacje pozarządowe działające na rzecz społeczności lokalnej.

1. Stowarzyszenie „Nasz Powiat Nasza Gmina”
2. Powiatowy Szkolny Związek Sportowy
3. Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Resortu Spraw Wewnętrznych RP
4. Polski Związek Inwalidów, Rencistów i Emerytów
5. Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem – Koło w Pułtusk
6. Związek Harcerstwa Polskiego
7. Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej
8. Polski Czerwony Krzyż
9. Związek Inwalidów Wojennych RP
10. Klub Wolontariusza

IV. SŁABE STRONY POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Ośrodek Interwencji Kryzysowej to placówka, której brak na terenie powiatu pułtuskiego. Poradnictwo, terapia, wsparcie oraz pomoc psychologiczna to działania, które należałoby podjąć, aby skutecznie radzić sobie z problemem przemocy w rodzinie.

Ważne jest podejmowanie prób przyczynowego ujęcia problemu i podjęcie odpowiednich działań profilaktycznych. Dla osiągnięcia tego celu skuteczne byłaby współpraca pomiędzy instytucjami publicznymi na szczeblu samorządowym jak również organizacji pozarządowych, w celu przeciwdziałania domowej przemocy.

Dział opieki nad dzieckiem i rodziną

Bardzo ważna w życiu dziecka jest potrzeba bezpieczeństwa, akceptacji i troski rodzicielskiej. Dlatego system opieki nad dzieckiem pozbawionym w/w potrzeb ma na celu: zrobić wszystko, aby dziecko pozostało we własnej rodzinie – zgodnie z zasadą pomocniczości nie wyręczając zbytnio rodziców (blisko, wcześniej, w miarę krótko),

- zadbanie o to by opuszczający rodziny zastępcze czy placówki opiekuńcze młodzi ludzie mieli możliwość samodzielnej egzystencji i by nie pozostawić ich bez opieki – jakby w pół drogi, bo przecież odpowiedzialność państwa, którą bierze ono na siebie kończy się dopiero wtedy, gdy dziecko z rodziny zastępczej czy wychowanek domu dziecka ma: dach nad głową, możliwość zarobkowania

i zaczątki takiego środowiska, które daje mu szansę na normalne życie.

W powiecie pułtuskim należy stworzyć dział specjalistycznego poradnictwa dla rodzin w kryzysie, oraz budować powiatowy system pomocy dziecku i rodzinie, aby w trudnych dla nich sytuacjach nie odbierać im odpowiedzialności za dzieci lecz dzielić ją z nimi, nie zastępować rodziców tylko ich wspierać. Każda, bowiem rodzina potrzebuje wsparcia zewnętrznego i nie może żyć w izolacji od zewnętrznych źródeł pozytywnych wzmocnień.

Dział pomocy osobom niepełnosprawnym

Po roku 1989 sytuacja osób niepełnosprawnych, zaliczanych do grupy słabych, uległa znacznemu pogorszeniu. Trudne warunki życia, bieda i bezrobocie, kłopoty w leczeniu i rehabilitacji, utracone uprawnienia to być może wynik mało efektywnej pomocy. Dlatego niezbędne jest **zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych.**

Osoby niepełnosprawne nie wykazują zaradności w korzystaniu z prawa. Są pod tym względem wręcz nieporadne. Wiedzą niewiele lub wręcz nic o rozwiązaniach prawnych ich dotyczących. Nie korzystają ze swoich uprawnień, przysługujących im świadczeń i usług tylko, dlatego, że nikt nie poinformował ich o tym.

Osoby niepełnosprawne mówią, że słabą stroną działania na rzecz niepełnosprawnych nie jest brak właściwych programów poświęconych rozwiązywaniu ich spraw, lecz brak konsekwencji w ich realizacji. Brak jest również współdziałania poszczególnych instytucji. Dla poprawienia stanu obsługi osób niepełnosprawnych należałoby powołać: **Rzecznika Osób Niepełnosprawnych**, który miałby reprezentować interesy społeczności osób niepełnosprawnych, pilotować sprawy wymagające wyjaśnień, uregulowań i załatwienia w gminie i w powiecie. Osoba ta miałaby interweniować w sytuacjach łamania prawa w stosunku do osób niepełnosprawnych.

Ważne jest utworzenie **Warsztatów Terapii Zajęciowej** oraz **Spółdzielni Socjalnych**, do którego mogłyby trafić osoby, mające przygotowanie do zawodu w warsztatach terapii zajęciowej (są to najczęściej osoby ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności).

W polityce rodzinnej Państwa na szczególną uwagę zasługuje problem rodzin z osobami niepełnosprawnymi. W rodzinach tych, bowiem niepełnosprawność ich członków generuje szereg niekorzystnych zjawisk utrudniających samodzielne życie i rozwiązywanie podstawowych problemów ekonomicznych, bytowych, wychowawczych i opiekuńczych.

Rodziny w skład, których wchodzi osoba niepełnosprawna, stają przed problemami życiowymi, odnoszącymi się do materialnej sfery ich życia, konieczności sprawowania opieki i świadczenia usług pielęgnacyjnych, niesienia pomocy w wykonywaniu codziennych czynności i zapewnienia warunków domowej rehabilitacji. rodzin wieloosobowych opiekujących się niepełnosprawnym członkiem rodziny.

Znaczenie problemu rodzin z osobami niepełnosprawnymi jest tym większe, że liczba tych osób systematycznie wzrasta. Pomoc rodzinom z osobą niepełnosprawną i chorą jest obecnie i będzie w przeszłości realizowana poprzez:

- wspieranie dochodów tych rodzin,
- pomoc w zapewnieniu zadań opiekuńczych,
- świadczenia rehabilitacyjne,
- system opieki w środowisku szkolnym i kształcenie dzieci niepełnosprawnych,
- działania na rzecz aktywizacji zawodowej i ekonomicznej usamodzielniania się osób niepełnosprawnych,
- specjalistyczną opiekę medyczną.

Wymaga to istotnych zmian w obecności istniejących systemach instytucjonalnego wsparcia i pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom. Konieczne jest uruchomienie **Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób Chorych Psychiczenie** jako ważnego ogniwa wsparcia społecznego dla tych osób i ich rodzin.

V. WIZJA I CEL STRATEGII

Wizję przyszłości pomocy społecznej w powiecie pułtuskim określono na podstawie analizy sytuacji społecznej przy współpracy partnerów społecznych.

Osiągnięcie celów zawartych w strategii będzie możliwe przy przestrzeganiu przyjętych form i zasad działania.

Powiat Pułtuski w 2010 roku będzie powiatem o niskim wskaźniku bezrobocia. Poprzez sprawny system świadczeń oraz dostateczną liczbę różnych placówek opiekuńczych będzie zapewniał bezpieczeństwo socjalne mieszkańców. Powiat będzie troszczył się o dobrą kondycję rodzin, równe szanse kobiet, dziecko w rodzinie, niepełnosprawnych w rodzinie, rodzinie bez patologii oraz osoby starsze. Zniknie problem marginalizacji określonych grup społecznych poprzez ograniczenie uzależnień i patologii. Bardzo dobrze rozwinie się współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
1. Wykwalifikowana kadra. 2. System opieki społecznej.	1. Za małe środki finansowe na pomoc społeczną, 2. Zbyt mała liczba odpowiednich placówek opiekuńczych. 3. Słaba współpraca z organizacjami pozarządowymi. 4. Bierny lub roszczeniowy odbiór działań opieki społecznej. 5. Ubożenie mieszkańców.
Szanse	Zagrożenia

1. Integracja z UE i możliwość korzystania z Funduszy Strukturalnych.
2. Nawiązywanie dobrej współpracy organizacjami pozarządowymi.
3. Wdrożenie edukacji ku przedsiębiorczości (zmiana mentalności młodego pokolenia).
4. Tworzenie przez samorząd warunków i klimatu do rozwoju małych przedsiębiorstw, które generują powstawanie nowych miejsc pracy.

1. Niestabilność przepisów prawa.
2. zły system finansowania jednostek samorządu terytorialnego.
3. Migracja młodych, wykształconych ludzi.
4. Rosnące bezrobocie.

Cel strategii:

Realizacja wszystkich założeń strategicznych wymaga stworzenia silnych podstaw takiego systemu, który zapewni wszechstronne wsparcie społeczne jego mieszkańcom. Zintegrowanie działań wielu podmiotów działających w sferze pomocy społecznej poprzez wypracowanie zasad współpracy, opracowanie lokalnych programów, podnoszenie aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców, zabezpieczenie potrzeb socjalnych mieszkańców, zmian mentalności społeczeństwa, co do roli i zadań pomocy społecznej oraz kształtowanie tolerancji wobec grup marginalizowanych będzie podstawą do wypracowania sprawnego i skutecznego systemu wsparcia społecznego mieszkańców powiatu pułtuskiego.

VI. GŁÓWNE OBSZARY PROBLEMOWE STRATEGII

Obszar problemowy I

BEZROBOCIE I JEGO SKUTKI

Wyodrębnienie obszaru „ bezrobocie i jego skutki” w strategii rozwiązywania problemów społecznych jest niezbędne, ponieważ dominującą grupą, szukającą wsparcia w tym systemie są właściwie bezrobotni.

Ponadto obserwuje się pogłębiające się zjawisko dziedziczenia bezrobocia w rodzinach objętych pomocą społeczną oraz pogłębiający się stale i poszerzający obszar ubóstwa osób i rodzin.

Jednostki pomocy społecznej powinny uczestniczyć w opracowywaniu i wdrażaniu lokalnych programów aktywizacji bezrobotnych, bezrobotnych przede wszystkim długotrwale bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Dysponując diagnozą sytuacji społeczno-bytowej rodzin oraz oceną zainteresowania bezrobotnych zmianą swojej sytuacji życiowej można wskazać środowiska, które należy w pierwszej kolejności objąć programami celowymi.

Niski poziom wykształcenia, brak odpowiednich kwalifikacji powoduje, że młode osoby z rodzin dotkniętych bezrobociem nie mają szans trafić na rynek pracy.

Zjawiskiem obserwowanym coraz częściej jest dziedziczenie bezrobocia, bezradność młodych ludzi, niechęć do współpracy na rzecz zmiany swojej sytuacji.

CEL STRATEGICZNY

Przeciwdziałanie skutkom długotrwałego bezrobocia

Cel operacyjny:

I. Tworzenie programów na rzecz aktywności społeczno-zawodowej długotrwale bezrobotnych świadczeniobiorców pomocy społecznej.

Proponowane działania:

1. Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz aktywizacji długotrwale bezrobotnych.
2. Opracowanie i realizacja programów aktywizujących świadczeniobiorców pomocy społecznej.
3. Promowanie grup samopomocowych.
4. Pomoc dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy.
5. Tworzenie klubów i centrów integracji społecznej.
6. Utworzenie poradni umiejętności społecznych i doradztwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych.

II. Ograniczenie zjawiska dziedziczenia bezrobocia.

Proponowane działania:

1. Współpraca ośrodków pomocy społecznej i powiatowego urzędu pracy na rzecz tworzenia programów pomocowych mających na celu zapobieganie dziedziczenia bezrobociu.
2. Wspieranie absolwentów w aktywizacji zawodowej.
3. Tworzenie świetlic socjoterapeutycznych i środowiskowych.
4. Tworzenie programów wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin najuboższych.
5. Tworzenie programów dla usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych.

III. Zapobieganie degradacji społeczno – zawodowej osób długotrwale bezrobotnych.

1. Opracowanie i realizacja programów specjalnych na rzecz długotrwale bezrobotnych, osób o niskich kwalifikacjach zawodowych.
2. Opracowanie i realizacja programów wyrównujących szanse edukacyjne dzieci i młodzieży z rodzin najuboższych.
3. Inicjowanie tworzenia nowych miejsc pracy.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobre rozeznanie świadczeniobiorców w systemie pomocy społecznej. 2. Duża baza szkół oraz tendencje młodych ludzi do podwyższania kwalifikacji zawodowych. 3. Atrakcyjność turystyczna Pułtuska i okolic. 4. Ustabilizowanie struktury sieci urzędów pracy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niskie przygotowanie zawodowe bezrobotnych, nieodpowiednie wykształcenie. 2. Mała mobilność i słabe reagowanie długotrwale bezrobotnych na zabiegi reintegracyjne. 2. Brak przemysłu. 3. Brak kreatywności w tworzeniu lokalnych programów aktywizacji zawodowej.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ustalenie i realizacja zasad współpracy między administracją państwową, samorządową i organizacjami pozarządowymi. 2. Stwarzanie warunków dla inwestorów zewnętrznych. 3. Środki z Unii Europejskiej. 4. Zmiana świadomości społecznej. 5. Tworzenie zróżnicowanych programów i alternatywnych form zatrudnienia. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak spójności między strukturą zatrudnienia, a systemem kształcenia zawodowego. 2. Emigracja zarobkowa ludzi młodych i wyedukowanych za granicę. 3. Niska siła nabywcza w regionie oraz słabe uprzemysłowienie.

Harmonogram działań

Cel operacyjny	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące
I. Tworzenie programów na rzecz aktywizacji społeczno- zawodowej długotrwale bezrobotnych świadczeniobiorców pomocy społecznej				
1. Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz aktywizacji długotrwale bezrobotnych	2007	2014	Samorząd : - gminny - powiatowy OPS PUP	Organizacje pozarządowe, Partnerzy
2. Opracowanie i realizacja programów aktywizujących świadczeniobiorców pomocy społecznej	2007	2014	Samorząd : - gminny - powiatowy OPS PUP	PCPR Organizacje pozarządowe Partnerzy
3. Pomoc dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy	2007	2014	Samorząd : - gminny - powiatowy OPS PUP	Partnerzy
4. Promowanie grup samopomocowych	2007	2014	Samorząd : - gminny - powiatowy OPS PUP	Organizacje pozarządowe Partnerzy
5. Tworzenie klubów i centrów integracji społecznej oraz poradni umiejętności społecznych i doradztwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych	2007	2014	Samorząd : - gminny - powiatowy OPS, PCPR PUP	Organizacje pozarządowe Partnerzy
6. Podniesienie skuteczności programów na rzecz zatrudniania osób długotrwale bezrobotnych poprzez rozwijanie działań mających na celu doskonalenie kształcenia i doksztalcania do potrzeb lokalnego rynku pracy	2007	2014	Samorząd : - gminny - powiatowy OPS PUP	Organizacje pozarządowe Partnerzy

	Cel operacyjny	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące
II. Ograniczenie zjawiska dziedziczenia bezrobocia					
D z i a ł a n i a	1. Współpraca ośrodków pomocy społecznej i Powiatowego urzędu Pracy na rzecz tworzenia programów pomocowych mających na celu zapobieganie dziedziczenia bezrobocia	2007	2014	OPS PUP	organizacje pozarządowe, partnerzy
	2. wspieranie absolwentów w aktywizacji zawodowej	2007	2014	PUP	organizacje pozarządowe, partnerzy
	3. tworzenie świetlic socjoterapeutycznych	2007	2014	OPS PCPR organizacje pozarządowe	prywatni sponsorzy, partnerzy
	4. tworzenie programów wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	2007	2014	Samorząd : - gminny - powiatowy - szkoły i placówki oświatowe	partnerzy

Cel operacyjny	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące	
III. Zapobieganie degradacji społeczno- zawodowej osób długotrwale bezrobotnych					
D z i a ł a n i a	1. Opracowanie i realizacja programów specjalnych na rzecz długotrwale bezrobotnych, osób o niskich kwalifikacjach zawodowych	2007	2014	OPS PUP	partnerzy
	2. Opracowanie i realizacja programów wyrównujących szanse edukacyjne dzieci i młodzieży z rodzin najuboższych	2007	2014	Samorząd : - gminny - powiatowy	partnerzy
	3. Inicjowanie tworzenia nowych miejsc pracy	2007	2014	PUP PCPR	organizacje pracodawców
	4. Opracowanie i realizacja lokalnych programów aktywizujących świadczeniobiorców pomocy społecznych	2007	2014	Samorząd : - gminny OPS PUP	partnerzy
	5. Opracowanie i realizacja programów na rzecz długotrwale bezrobotnych i osób o niskich kwalifikacjach zawodowych	2007	2014	OPS PUP	partnerzy
	6. Opracowanie i realizacja programów na rzecz poprawy i integracji społecznej osób bezrobotnych i ich rodzin za środowisk lokalnych	2007	2014	Samorząd : - gminny - powiatowy OPS PUP	partnerzy

OBSZAR PROBLEMOWY II

<p style="text-align: center;">ZABEZPIECZENIE POTRZEB SOCJALNYCH POPRZEZ STWORZENIE SPRAWNEGO SYSTEMU ŚWIADCZEŃ OPIEKI SPOŁECZNEJ</p>
--

Cele operacyjne:

I. Tworzenie brakujących typów placówek w systemie pomocy społecznej.

Proponowane działania:

1. Doprowadzenie do powstania mieszkań chronionych i socjalnych z zasobów gminy, schroniska dla bezdomnych, noclegowni, rodzinnych i instytucjonalnych form opieki zastępczej, pogotowia rodzinnego, ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świetlic środowiskowych oraz innych dziennych form wsparcia dzieci i rodziny.
2. Zlecenie organizacjom pozarządowym realizację zadań w zakresie tworzenia i funkcjonowania w/w placówek.

II. Szeroko pojęta współpraca instytucji i organizacji w celu pozyskiwania funduszy pozabudżetowych.

Proponowane działania:

1. Pozyskiwanie i szkolenie pracowników kompetentnych do podejmowania działań w kierunku pozyskiwania funduszy pozabudżetowych oraz tworzenia stanowisk pracy do pozyskiwania w/w środków.
2. Tworzenie projektów w zakresie realizacji zadań wynikających z pojawiających się problemów społecznych.
3. Pozyskiwanie współrealizatorów do realizacji konkretnych projektów.
4. Podjęcie współpracy z mediami w zakresie propagowania i promocji realizowanych projektów.
5. Pozyskiwanie współrealizatorów do realizacji projektów.

III. Pozyskiwanie i angażowanie wolontariuszy do pracy w różnych formach opieki.

Proponowane działania:

1. Pozyskiwanie wolontariuszy oraz ich aktywizacja.

IV. Pozyskiwanie środków pozabudżetowych na zatrudnienie wykwalifikowanych specjalistów w jednostkach pomocy społecznej

Proponowane działania:

1. Zatrudnienie i zabezpieczenie kadry specjalistycznej pracujących w jednostkach i placówkach pomocy społecznej.

V. Wzbogacenie form wsparcia, praca socjalna, kompleksowa pomoc skierowana na rodzinę.

Proponowane działania:

1. Praca z rodziną w środowisku.
2. „Pedagog rodzinny” – środowiskowa pomoc skierowana do rodzin problemowych zagrożonych patologią społeczną, mających trudności z wychowywaniem dzieci.
3. Tworzenie grup wsparcia.
4. Tworzenie świetlic, klubów środowiskowych, klubów Kierunek centrów integracji społecznej oraz tzw. „niebieskich pokoi”.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
1. Zdiagnozowanie potrzeb 2. Funkcjonowanie istniejących placówek 3. Wykwalifikowana kadra 4. Działalność organizacji pozarządowych	1. Niedostateczna współpraca pomiędzy instytucjami 2. Brak niektórych typów placówek w zakresie opieki 3. Niewystarczające środki finansowe 4. Brak specjalistów
Szanse	Zagrożenia
1. Kształtowanie świadomości problemów społecznych 2. Współpraca sektora samorządowego z pozarządowym 3. Rozwój wolontariatu 4. Pozyskiwanie środków ze źródeł pozabudżetowych 5. Szukanie partnerów unijnych	1. Przepisy prawa blokujące działania 2. Rosnące ubóstwo społeczne 3. Zły podział środków finansowych 4. Brak stabilizacji Kierunek rozwiązaniach prawnych, finansowych i systemowych

Harmonogram działań

Cel operacyjny	Od Kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialn y	Jednostki współpracujące	
I. Tworzenie brakujących typów placówek w systemie pomocy społecznej					
D z i a ł a n i a	1. Doprowadzenie do powstania mieszkań chronionych i socjalnych, schroniska dla bezdomnych, noclegowni, rodzinnych i instytucjonalnych form opieki zastępczej, pogotowia rodzinnego, ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świetlic środowiskowych i innych dziennych form wsparcia dzieci i rodziny	2007	2014	Samorząd : - gminny - powiatowy OPS PCPR	organizacje pozarządowe, partnerzy
	2. Zlecenie organizacjom pozarządowym realizację zadań w zakresie tworzenia i funkcjonowania w/w placówek	2007	2014	Samorząd : - gminny - powiatowy OPS PCPR	organizacje pozarządowe partnerzy

	Cel operacyjny	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące
II. Szeroko podjęta współpraca instytucji i organizacji w celu pozyskiwania funduszy pozabudżetowych					
D z i a ł a n i a	1. Pozyskiwanie i szkolenie pracowników kompetentnych do podejmowania działań w kierunku pozyskiwania funduszy pozabudżetowych oraz tworzenie stanowisk pracy do pozyskiwania w/w środków	2007	2014	Samorząd: -gminny -powiatowy OPS PCPR	partnerzy, organizacje pozarządowe
	2. Tworzenie projektów w zakresie realizacji zadań wynikających z pojawiających się problemów społecznych	2007	2014	Samorząd : - gminny - powiatowy OPS PCPR	partnerzy, organizacje pozarządowe
	3. Pozyskiwanie współrealizatorów do realizacji konkretnych projektów	2007	2014	Samorząd : - gminny - powiatowy OPS PCPR	partnerzy, organizacje pozarządowe
	4. Podjęcie współpracy z mediami w zakresie propagowania i promocji realizowanych projektów	2007	2014	Samorząd : -gminny -powiatowy OPS PCPR	partnerzy, organizacje pozarządowe
	5. Pozyskiwanie współrealizatorów do realizacji projektów	2007	2014	Samorząd : - gminny -powiatowy OPS PCPR	partnerzy, organizacje pozarządowe

	Cel operacyjny	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące
	III. Pozyskiwanie i angażowanie wolontariuszy do pracy w różnych formach opieki				
D z i a ł a n i a	1. Pozyskiwanie wolontariuszy i ich aktywizacja	2007	2014	Samorząd: -gminny -powiatowy OPS PCPR	szkoły, partnerzy

	Cel operacyjny	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące
	IV. Pozyskiwanie środków pozabudżetowych na zatrudnienie wykwalifikowanych specjalistów w jednostkach pomocy społecznej				
D z i a ł a n i a	1. Zatrudnienie i zabezpieczenie kadry specjalistycznej pracującej w jednostkach i placówkach pomocy społecznej	2007	2014	OPS PCPR	partnerzy

	Cel operacyjny	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące
--	-----------------------	-----------------	-----------------	-----------------------	---------------------------------

V. Wzbogacenie form wsparcia, praca socjalna, kompleksowa pomoc skierowana na rodzinę

D z i a ł a n i a	1. Praca z rodziną w środowisku	2007	2014	OPS PCPR	partnerzy
	2. Tworzenie grup wsparcia	2007	2014	OPS PCPR	partnerzy
	3. tworzenie świetlic, klubów środowiskowych, klubów i centrów integracji społecznej oraz tzw. „niebieskich pokoi”	2007	2014	Samorząd: - gminny - powiatowy OPS PCPR	organizacje pozarządowe partnerzy

OBSZAR PROBLEMOVY III

MARGINALIZACJA GRUP SPOŁECZNYCH – UZALEŻNIENIA I PATOLOGIA

Narastający problem alkoholizmu tak dorosłych jak i dzieci oraz obniżający się wiek młodzieży popadającej w konflikt z prawem, powiększająca się skala dziedziczenia biedy, narkomania, subkultury młodzieżowe oraz problem długotrwałego bezrobocia mieszkańców są głównymi powodami coraz częstszego korzystania przez mieszkańców powiatu z pomocy społecznej.

CEL STRATEGICZNY:

Sprawny system zapobiegania marginalizacji społecznej, zapobieganie patologiom i uzależnieniom

Cele operacyjne:

I. Ograniczenie zjawiska przestępczości wśród młodzieży:

Proponowane działania:

1. Aktywizacja młodzieżowych grup wsparcia oraz innych dziennych form wsparcia w świetlicach i klubach pozaszkolnych.
2. Popularyzacja i promowanie zajęć pozaszkolnych.
3. Inicjowanie tworzenia baz profilaktycznych dla młodzieży.
4. Współpraca pedagogów szkolnych z policją, kuratorami i pracownikami socjalnymi na rzecz ograniczenia skali przestępczości.
5. Inicjowanie tworzenia alternatywnych form spędzania czasu wolnego młodzieży.

II. Aktywizacja grup społecznych zagrożonych marginalizacją:

Proponowane działania:

1. Popularyzacja i tworzenie lokalnych grup wsparcia.
2. Propagowanie pozytywnych wzorców.
3. Opracowanie i realizacja programów na rzecz aktywności grup zagrożonych marginalizacją.
4. Wspieranie działań wolontariuszy.
  5. Aktywizacja środowiska lokalnego.

ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
1. Istnieje diagnoza problemów (są zdiagnozowane) 2. prowadzenie systematycznych, planowych działań doraźnych.	1. Brak odpowiedniej sieci placówek społeczno-kulturowo-sportowych 2. Mała ilość organizacji pozarządowych. 3. Mała aktywność społeczności lokalnej. 4. Zły odbiór społeczny działań pomocy społecznej. 5. Marginalizacja problemów ubóstwa.
Szanse	Zagrożenia
1. Możliwość pozyskiwania funduszy z Unii Europejskiej. 2. Możliwość pozyskiwania środków z województwa. 3. Korzystanie z nowej ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.	1. Rozwarstwienie społeczeństwa. 2. Narastanie problemu. 3. Negatywne trendy demograficzne i ekonomiczne. 4. Nierównomierny rozwój. 5. Brak systemowych programów.

Harmonogram działań

	Cel operacyjny	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące
I. Ograniczenie skali przestępczości wśród młodzieży oraz niedostosowaniu społecznemu wśród dzieci i młodzieży					
D z i a ł a n i a	1. Aktywizowanie Młodzieżowych Grup Wsparcia oraz innych dziennych form wsparcia w świetlicach i klubach pozaszkolnych	2007	2014	OPS PCPR Szkoły	Miejskie Centrum Kultury i Sztuki Organizacje pozarządowe
	2. Inicjowanie tworzenia baz profilaktycznych dla młodzieży	2007	2014	Samorząd: -gminny -powiatowy	Partnerzy
	3. Popularyzowanie i promowanie zajęć pozaszkolnych	2007	2014	Miejskie Centrum Kultury i Sztuki Szkoły	Organizacje pozarządowe Partnerzy

4. współpraca pedagogów szkolnych z policją, kuratorami i pracownikami socjalnymi na rzecz ograniczenia skali przestępczości	2007	2014	PCPR	Policja OPS Sąd Szkoły
5. Inicjowanie tworzenia alternatywnych form spędzania czasu wolnego	2007	2014	Szkoły PCPR	OPS Organizacje pozarządowe
6. Zahamowanie zjawiska wzrostu niedostosowania społecznego oraz przestępczości dzieci i młodzieży	2007	2014	PCPR Szkoły Sąd Policja	Sąd Policja OPS Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
7. Spotkania i warsztaty z młodzieżą mające na celu kształtowanie postaw prospołecznych	2007	2014	PCPR Szkoły Policja Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Partnerzy
8. Organizowanie wywiadówek profilaktycznych dla rodziców	2007	2014	PCPR Szkoły Policja Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Partnerzy
9. Włączenie dzieci z grup ryzyka w profilaktykę	2007	2014	PCPR Szkoły OPS Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Partnerzy

Cel operacyjny	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące
II. Aktywizacja grup społecznych zagrożonych marginalizacją				

D z i a ł a n i a	1. Popularyzacja i tworzenie lokalnych grup wsparcia	2007	2014	OPS PCPR	Partnerzy
	2. Propagowanie pozytywnych wzorców	2007	2014	PCPR Media	Partnerzy
	3. Opracowanie i realizacja programów na rzecz aktywizacji grup zagrożonych marginalizacją	2007	2014	OPS PCPR PUP	Organizacje pozarządowe Partnerzy
	5. Wspieranie działań wolontariuszy	2007	2014	OPS PCPR Organizacje pozarządowe	Szkoły Partnerzy
	6. Aktywizacja środowiska lokalnego	2007	2014	OPS PCPR PUP Organizacje pozarządowe	Partnerzy

OBSZAR PROBLEMOWY IV

KRYZYS FUNKCJONOWANIA RODZINY: DZIECI I MŁODZIEŻ, OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE I OSOBY STARSZE

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny, ochronny.

Rodzina w pierwszej kolejności, powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swymi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala nauczenie się nowych umiejętności.

Pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu zasobów środowiska. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Pomoc powinna być nakierowana na wykorzystanie zasobów własnych rodziny, na wsparcie osoby w rodzinie i w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych i organizacji pozarządowych.

Wsparcie instytucjonalne w sytuacji, gdy osoba, jej otoczenie, rodzina, środowisko lokalne staje przed problemami, których samodzielnie nie potrafi rozwiązać. Formy wsparcia dziennego powinny być wykorzystane przed formami całodobowymi.

Cel strategiczny:

SPRAWNY SYSTEM ZAPOBIEGANIA KRYZYSOM RODZINY ORAZ KOMPLEKSOWE WSPARCIE RODZINY

Cele operacyjne:

I. Tworzenie kompleksowego systemu opieki nad rodziną i dzieckiem

Proponowane działania:

1. Powołanie Interdyscyplinarnego Zespołu Pomocy Dziecku i Rodzinie przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusk.

2. Zapewnienie usług poradniczych, wspierających i edukacyjnych dostępnych dla wszystkich rodzin.
3. Utworzenie sieci placówek wspierających rodzinę w wychowaniu i opiece nad dzieckiem.
4. Wspieranie rozwoju dzieci z rodzin zastępczych oraz rodzin niewydolnych wychowawczo, pozyskiwanie wolontariuszy do organizowania różnorodnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży.
5. Upowszechnienie metody mediacyjnej jako formy pracy z rodziną w celu rozwiązywania konfliktów.
6. Prowadzenie rekrutacji oraz szkolenie kandydatów na rodziców zastępczych,
7. Przechodzenie z instytucjonalnej formy opieki nad dzieckiem w kierunku tworzenia rodzinnych form opieki zastępczej.
8. Organizowanie pomocy w procesie usamodzielniania wychowanków opuszczających placówki i rodziny zastępcze.
9. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

II. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i jej skutkom

Proponowane działania:

1. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz wsparcie dziecka i rodziny w sytuacjach kryzysowych poprzez działania profilaktyczne.
2. Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej celem zapewnienia całodobowego schronienia dziecku i rodzinie, którzy znaleźli się w szczególnej sytuacji kryzysowej.
3. Pomoc w integracji ze środowiskiem rodzinnym i lokalnym osobom, które wskutek przemocy domowej bądź innej sytuacji kryzysowej zmuszone były do czasowego pobytu poza miejscem zamieszkania.

III. Wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemem niepełnosprawności

Proponowane działania:

1. Eliminowanie czynników powodujących niepełnosprawność.
2. Stwarzanie warunków do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz podejmowanie odpowiednich działań.
3. Integracja osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin ze społeczeństwem.

4. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym, kulturalnym, oświacie i rekreacji.
5. Likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych w instytucjach użyteczności publicznej, szkołach oraz w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.
6. Aktywizowanie środowiska lokalnego w zakresie wyżej wymienionych działań oraz pozyskiwanie środków pozabudżetowych na ich realizację.

IV. Tworzenie lokalnego systemu pomocy i opieki nad osobami starszymi

Proponowane działania:

1. Utrzymanie osób starszych, wymagających opieki w środowisku ich zamieszkania poprzez szeroką pracę socjalną, usługi opiekuńcze, dzienne domy pomocy, kluby środowiskowe.

V. Kształtowanie świadomości w sferze pomocy społecznej

Proponowane działania:

1. Weryfikacja i aktywizacja osób objętych świadczeniami pomocy społecznej .
2. Uświadamianie społeczeństwa w zakresie kompetencji poszczególnych podmiotów działających w sferze pomocy społecznej.
3. Propagowanie pozytywnych przykładów wychodzenia z kręgu pomocy społecznej.

VI. Zintegrowanie działań sektora rządowego i pozarządowego w zakresie organizacji kompleksowego systemu wsparcia rodzin

Proponowane działania:

1. Rozszerzenie działań profilaktycznych oraz organizowanie różnych form wsparcia rodziny.
2. Realizacja programów celowych.
3. Rozszerzenie ogólnodostępnej sieci poradnictwa rodzinnego.
4. Współpraca pomiędzy podmiotami w zakresie podejmowania wczesnej interwencji.

Harmonogram działań

Cel operacyjny	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące
-----------------------	-----------------	-----------------	-----------------------	---------------------------------

I. Tworzenie kompleksowego systemu pomocy i opieki nad dzieckiem i rodziną

D z i a ł a n i a	1. Stworzenie ogólnodostępnej sieci poradnictwa rodzinnego	2007	2014	PCPR	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna OPS, PUP, Partnerzy
	2. Powołanie Interdyscyplinarnego Zespołu Pomocy Dziecku i Rodzinie	2007	2014	PCPR	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna OPS, PUP, Kuratorzy, Sąd, GKRPA
	3. Przechodzenie z instytucjonalnej formy opieki nad dzieckiem w kierunku tworzenia rodzinnych form opieki zastępczej	2007	2014	PCPR	Organizacje pozarządowe Partnerzy
	5. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji niespokrewnionej rodziny zastępczej, pogotowia rodzinnego	2007	2014	PCPR	Media, OPS Organizacje pozarządowe Partnerzy
	6. Pozyskiwanie wolontariuszy do organizowania różnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży	2007	2014	PCPR	Szkoły, OPS, Partnerzy
	7. Organizowanie pomocy w procesie usamodzielniania wychowanków opuszczających placówki i rodziny zastępcze	2007	2014	PCPR	OPS, Organizacje pozarządowe, Partnerzy

Cel operacyjny	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące
II. Przeciwdziałanie przemocy i jej skutkom w rodzinie				

D z i a ł a n i a	1. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz wsparcie dziecka i rodziny w sytuacjach kryzysowych poprzez działania profilaktyczne, zespoły interwencyjne i interdyscyplinarna do pracy w środowisku lokalnym, utworzenie „niebieskiego pokoju”, „telefonu zaufania” itp.	2007	2014	PCPR OPS	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna OPS, Policja, Partnerzy
	2. Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej	2007	2014	Samorząd: -powiatowy -gminny PCPR	Partnerzy Organizacje pozarządowe
	3. Opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	2007	2014	Samorząd: -powiatowy -gminny PCPR	Organizacje pozarządowe Partnerzy
	5. Pomoc w integracji ze środowiskiem rodzinnym i lokalnym osobom, które w skutek przemocy domowej bądź innej sytuacji kryzysowej zmuszone były do czasowego pobytu poza miejscem zamieszkania, praca socjalna, poradnictwo, doradztwo zawodowe	2007	2014	PCPR	PUP, OPS Organizacje pozarządowe Partnerzy
	6. Realizacja procedury „Niebieskiej Karty” w środowisku lokalnym	2007	2014	Policja, PCPR, OPS	Partnerzy
	7. Wdrażanie programów terapeutycznych dla ofiar przemocy domowej	2007	2014	Samorząd: - powiatowy PCPR	Organizacje pozarządowe, Partnerzy

Cel operacyjny	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące
-----------------------	-----------------	-----------------	-----------------------	---------------------------------

II. Wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemem niepełnosprawności					
D z i a l a n i a	1. Eliminowanie czynników powodujących niepełnosprawność	2007	2014	Służba Zdrowia	Organizacje pozarządowe, Partnerzy
	2. Stworzenie warunków do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz podejmowanie odpowiednich działań	2007	2014	Samorząd: -powiatowy -gminny Rada ds. Osób Niepełnosprawnych PCPR	Partnerzy Organizacje pozarządowe
	3. Integracja osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin ze społeczeństwem	2007	2014	Samorząd: -powiatowy -gminny Rada ds. Osób Niepełnosprawnych PCPR	Organizacje pozarządowe Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy Szkoła Integracyjna
	4. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym, kulturze, oświacie i rekreacji	2007	2014	PCPR	Organizacje pozarządowe Partnerzy
	5. Likwidacja barier architektonicznych, komunikacyjnych i technicznych i transportowych	2007	2014	Samorząd: -powiatowy - gminny	PCPR, Domy Pomocy Społecznej, Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy, Szkoła Integracyjna Partnerzy
	6. Promowanie i prezentacja twórczości artystycznej, kulturalnej, zawodowej osób niepełnosprawnych	2007	2014	Samorząd: - powiatowy Domy Pomocy Społecznej Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy Szkoła Integracyjna PCPR	Organizacje pozarządowe, Partnerzy
	7. Podejmowanie inicjatyw tworzenia i rozwijania działalności grup samopomocowych osób niepełnosprawnych i ich rodzin	2007	2014	Samorząd: -powiatowy - gminny PCPR OPS	PERON Organizacje pozarządowe Partnerzy
	8. Wspieranie budowy, rozbudowy i modernizacji placówek służących osobom niepełnosprawnym	2007	2014	Samorząd: - powiatowy - gminny PCPR	PERON Organizacje pozarządowe Partnerzy
Cel operacyjny		Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące

IV. Tworzenie lokalnego systemu pomocy społecznej nad osobami starszymi

D z i a ł a n i a	1. Utrzymanie osób starszych w środowisku ich zamieszkania poprzez szeroką pracę w socjalna, usługi opiekuńcze, dzienne domy pomocy, kluby środowiskowe	2007	2014	Samorząd: - gminny OPS	Organizacje pozarządowe, Partnerzy
--	---	------	------	------------------------------	---------------------------------------

Cel operacyjny	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące
-----------------------	-----------------	-----------------	-----------------------	---------------------------------

V. Kształtowanie świadomości w sferze pomocy społecznej

D z i a ł a n i a	1. Weryfikacja i aktywizacja osób objętych świadczeniami pomocy społecznej	2007	2014	OPS PCPR	Organizacje pozarządowe, Partnerzy
	2. Uświadamianie społeczeństwa w zakresie kompetencji poszczególnych podmiotów działających w sferze pomocy społecznej	2007	2014	PCPR OPS	Organizacje pozarządowe, Partnerzy
	3. Propagowanie pozytywnych przykładów wychodzenia z kręgu pomocy społecznej	2007	2014	PCPR OPS	Organizacje pozarządowe, Partnerzy

Cel operacyjny	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące
-----------------------	-----------------	-----------------	-----------------------	---------------------------------

VI. Zintegrowanie działań sektora rządowego i pozarządowego w zakresie organizowania kompleksowego systemu wsparcia rodziny

D z i a ł a n i a	1. Rozszerzenie działań profilaktycznych oraz organizowanie różnych form wsparcia rodziny	2007	2014	PCPR OPS Organizacje pozarządowe,	Partnerzy
	2. Realizacja programów celowych	2007	2014	PCPR OPS Organizacje pozarządowe,	Partnerzy
	3. Współpraca pomiędzy podmiotami w zakresie podejmowania wczesnej interwencji	2007	2014	PCPR OPS Policja, Sąd	Organizacje pozarządowe, Partnerzy

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzajemne wsparcie i pomoc członków rodziny 2. Istniejący system wsparcia społecznego, w tym instytucje pomocy społecznej i organizacje pozarządowe działające z sferze pomocy społecznej. 3. Znajomość środowisk potrzebujących wsparcia. 4. Potencjał kadrowy.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost patologii społecznych. 2. Brak wypracowanych systemów wspomagania działań profilaktycznych. 3. Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów. 4. Długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej. 5. Niska odpowiedzialność za rodzinę. 6. Zbyt wolno powstające organizacje grup wsparcia dla rodzin i rodzinnych form opieki.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiana zasad finansowania zadań pomocy społecznej. 2. Zmiany ustawowe dające możliwości pozyskiwania środków finansowych przez instytucje pomocy społecznej. 3. Wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak dostatecznych środków finansowych na realizację programów pomocowych. 2. Brak systemowych rozwiązań w zakresie zapobiegania kryzysom w rodzinach.

OBSZAR PROBLEMOWY V

WSPÓLPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

W ostatnich latach w wyniku zmian społecznych nastąpił rozwój trzeciego sektora: organizacji pozarządowych. Coraz więcej osób dostrzega w organizacjach doskonałego partnera do realizacji zadań z zakresu życia społecznego. Organizacje chętnie

współpracują na rzecz poprawy życia społeczeństwa. Liczba zaangażowanych wolontariuszy świadczy o wielkim ludzkim potencjale organizacji pozarządowych. pozarządowych celu sprawnej i wszechstronnej realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej należy podejmować szeroką współpracę z partnerami lokalnymi i ponadlokalnymi.

Cel strategiczny:

<p style="text-align: center;">WIELOKIERUNKOWA WSPÓLPRACA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI W CELU REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ</p>

Cele operacyjne:

I. Inspirowanie działań na rzecz rozwoju sektora organizacji pozarządowych

Proponowane działania:

1. Tworzenie warunków do powstawania nowych organizacji pozarządowych.
2. Promocja istniejących organizacji pozarządowych.
3. Inicjowanie rozwoju aktywności organizacji pozarządowych.
4. Organizowanie spotkań i szkoleń w zakresie wymiany doświadczeń nt. roli organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu problemów społecznych.
5. Promocja medialna.
6. Wymiana doświadczeń pomiędzy jednostkami pomocy społecznej a lokalnymi i ogólnopolskimi organizacjami pozarządowymi.
7. Wyłonienie lidera organizacji pozarządowych.
8. Utworzenie Powiatowej Rady Organizacji Pozarządowych.

II. Podejmowanie działań w celu wypracowania sprawnego systemu przepływu informacji

Proponowane działania:

1. Podejmowanie wspólnych działań na rzecz diagnozowania problemów i potrzeb mieszkańców powiatu.
2. Dokonanie diagnozy oraz stworzenie banku danych o organizacjach pozarządowych

- i instytucjach działających w zakresie problemów społecznych.
3. Opracowanie banku danych o programach pomocowych i innych możliwościach pozyskiwania środków na realizację opracowanych programów z zakresu pomocy społecznej.
  4. Upowszechnianie informacji o programach pomocowych z zakresu pomocy społecznej.
  5. Udzielanie rekomendacji przez jednostki administracji publicznej organizacjom pozarządowym składającym wnioski grantowe do innych podmiotów.
  6. Stworzenie stanowiska ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi.

III. Wypracowanie jasnego, spójnego i profesjonalnego systemu współpracy organizacji pozarządowych i jednostek pomocy społecznej

Proponowane działania:

1. Zlecenie przez administrację publiczną zadań z zakresu pomocy społecznej organizacjom pozarządowym.
2. Opracowanie standardów usług, które muszą spełniać organizacje pozarządowe ubiegające się o ich realizację na zlecenie powiatu.
3. Opracowanie zasad zlecania organizacjom pozarządowym zadań z zakresu pomocy społecznej.
4. Tworzenie grup wsparcia, roboczych, tematycznych, komisji na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.
5. Organizowanie wspólnych spotkań na rzecz rozwoju współpracy.

IV. Współpraca przy opracowywaniu, realizacji i promocji programów z zakresu pomocy społecznej

Proponowane działania:

1. Określenie problemów wymagających opracowania zintegrowanych celowych programów.
2. Określenie założeń programów, ze szczególnym uwzględnieniem aktywności osób, rodzin i środowisk lokalnych na rzecz których programy będą realizowane.

3. Określenie zasobów możliwych do wykorzystania przy opracowaniu i realizacji programów.
4. promocja najskuteczniejszych i efektywnych rozwiązań realizowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

V. Promocja wolontariatu

Proponowane działania:

1. Promocja działań wolontarystycznych.
2. Inicjowanie tworzenia przy organizacjach pozarządowych lokalnych punktów pracy wolontariuszy.
3. Opracowywanie planów potrzeb w zakresie szkoleń wolontariuszy.
4. Stworzenie banku danych o wolontariuszach oraz pracach dla nich zleconych.
5. Stworzenie systemu nagradzania najaktywniejszych wolontariuszy.
6. Promocja akcji charytatywnych.
7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi przy organizowaniu akcji charytatywnych.
8. Wypracowanie form i metod podnoszących skuteczność akcji charytatywnych.
9. Wytworzenie odpowiedniej atmosfery do realizacji projektów charytatywnych.

Harmonogram działań

Cel operacyjny	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące
I. Inspirowanie działań na rzecz rozwoju sektora organizacji pozarządowych				

D z i a ł a n i a	1. Tworzenie warunków do powstawania organizacji pozarządowych	2007	2014	Samorząd gminny i powiatowy	Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych
	2. promocja istniejących organizacji pozarządowych	2007	2014	Samorząd gminny i powiatowy Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych	Media
	3. Inicjowanie rozwoju aktywności organizacji pozarządowych	2007	2014	Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych	Organizacje pozarządowe, Partnerzy
	4. Organizowanie spotkań i szkoleń w zakresie wymiany doświadczeń dotyczących roli organizacji pozarządowych rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu	2007	2014	Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych	Organizacje pozarządowe, Partnerzy
	5. Wymiana doświadczeń pomiędzy jednostkami pomocy społecznej a lokalnymi i ogólnopolskimi organizacjami pozarządowymi	2007	2014	PCPR	Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych Organizacje pozarządowe, Partnerzy
	6. Promocja medialna	2007	2014	Media	Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych Organizacje pozarządowe, Partnerzy
	7. Wyłonienie lidera organizacji pozarządowych	2007	2014	Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych	Organizacje pozarządowe, Partnerzy
	8. Utworzenie Powiatowej Rady Organizacji Pozarządowych	2007	2014	Samorząd powiatowy	Partnerzy

Cel operacyjny	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące
-----------------------	-----------------	-----------------	-----------------------	---------------------------------

II. Podejmowanie działań w celu wypracowania sprawnego systemu przepływu informacji

D z i a ł a n i a	1. Podejmowanie wspólnych działań na rzecz diagnozowania problemów mieszkańców powiatu	2007	2014	PCPR OPS Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych	Organizacje pozarządowe Partnerzy
	2. Dokonanie diagnozy oraz stworzenie banku danych o organizacjach pozarządowych i instytucjach działających w zakresie problemów społecznych	2007	2014	Samorząd gminny i powiatowy Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych PCPR OPS	Partnerzy
	3. Opracowanie banku danych o programach pomocowych i innych możliwościach pozyskiwania środków na realizację opracowanych programów z zakresu pomocy społecznej	2007	2014	Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych	Organizacje pozarządowe, PCPR OPS Partnerzy
	4. Upowszechnianie informacji o programach pomocowych z zakresu pomocy społecznej	2007	2014	Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych	PCPR OPS Organizacje pozarządowe, Partnerzy
	5. Udzielanie rekomendacji przez jednostki administracji publicznej organizacjom pozarządowym składającym wnioski grantowe do innych podmiotów	2007	2014	Samorząd powiatowy PCPR	Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych
	6. Utworzenie stanowiska ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi	2007	2014	samorząd powiatowy, gminny	Partnerzy

Cel operacyjny	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące
-----------------------	-----------------	-----------------	-----------------------	---------------------------------

III. Wypracowanie jasnego, spójnego i profesjonalnego systemu współpracy organizacji pozarządowych i jednostek pomocy społecznej

D z i a ł a n i a	1. Zlecenie przez administrację publiczną zadań z zakresu pomocy społecznej organizacjom pozarządowym.	2007	2014	PCPR OPS Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych	Organizacje pozarządowe Partnerzy
	2. Opracowanie standardów usług, które muszą spełniać organizacje pozarządowe ubiegające się o ich realizację na zlecenie samorządu.	2007	2014	Samorząd gminny i powiatowy Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych PCPR OPS	Partnerzy
	3. Zwiększenie liczby zadań zleconych organizacjom pozarządowym.	2007	2014	Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych	Organizacje pozarządowe, PCPR OPS Partnerzy
	4. Opracowanie zasad zlecenia organizacjom pozarządowym zadań z zakresu pomocy społecznej.	2007	2014	Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych	PCPR OPS Organizacje pozarządowe, Partnerzy
	5. Tworzenie grup wsparcia, roboczych, tematycznych, komisji na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.	2007	2014	Samorząd powiatowy PCPR	Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych
	6. Organizowanie wspólnych spotkań na rzecz rozwoju współpracy.	2007	2014	samorząd powiatowy, gminny	Partnerzy

Cel operacyjny	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące	
IV. Współpraca przy opracowaniu, realizacji i promocji programów z zakresu opieki społecznej					
D z i a ł a n i a	1. Określenie problemów wymagających opracowania zintegrowanych celowych programów	2007	2014	PCPR OPS Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych	Organizacje pozarządowe Partnerzy
	2. Określenie założeń programów, ze szczególnym uwzględnieniem aktywności osób, rodzin, środowisk lokalnych na rzecz których programy będą realizowane	2007	2014	Samorząd gminny i powiatowy Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych PCPR OPS	Partnerzy
	3. Określenie zasobów możliwych do wykorzystania przy opracowaniu i realizacji programów	2007	2014	Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych	Organizacje pozarządowe, PCPR OPS Partnerzy
	4. Promocja najskuteczniejszych i efektywnych rozwiązań realizowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.	2007	2014	Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych	PCPR OPS Organizacje pozarządowe, Partnerzy

Cel operacyjny	Od kiedy	Do kiedy	Odpowiedzialny	Jednostki współpracujące
V. Promocja wolontariatu				

D z i a ł a n i a	1. Promocja działań wolontariatu	2007	2014	PCPR OPS Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych	Organizacje pozarządowe Partnerzy
	2. Inicjowanie tworzenia przy organizacjach pozarządowych lokalnych punktów pracy dla wolontariuszy	2007	2014	Samorząd gminny i powiatowy Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych PCPR OPS	Partnerzy
	3. Opracowanie planów potrzeb w zakresie szkoleń wolontariuszy	2007	2014	Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych	Organizacje pozarządowe, PCPR OPS Partnerzy
	4. Stworzenie banku danych o wolontariuszach oraz pracach dla nich zleconych	2007	2014	Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych	PCPR OPS Organizacje pozarządowe, Partnerzy
	5. Stworzenie systemu nagradzania najaktywniejszych wolontariuszy	2007	2014		
	6. Promocja akcji charytatywnych	2007	2014		
	7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi przy organizowaniu akcji charytatywnych	2007	2014		
	8. Wypracowanie form i metod podnoszących skuteczność akcji charytatywnych	2007	2014		
	9. Wytworzenie odpowiedniej atmosfery do realizacji projektów charytatywnych	2007	2014		